

Brüssel, 14.1.2026
COM(2026) 20 final

2026/0008 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega rakendatakse tõhustatud koostööd Ukraina toetuslaenu andmiseks aastatel 2026
ja 2027

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

EL toetab kindlalt Ukrainat, kelle tulevik on ELis. EL toetab Ukraina sõltumatust, suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides ning on vankumatult pühendunud poliitilise, rahalise, majandusliku, humanitaarse, sõjalise ja diplomaatilise toe pakkumisele¹. Võttes arvesse Venemaa eskaleeruvat agressiooni, on vaja kiiresti tegutseda, et tagada Ukrainale juurdepääs tema jaoks hädavajalikele ressurssidele. Käesoleva ettepaneku eesmärk on tagada nende kiireloomuliste vajaduste rahuldamiseks uue rahastamisvahendi loomine ja anda Ukrainale liidu abi laenuna, mis makstakse tagasi Venemaa makstavatest reparatsioonidest.

24. veebruaril 2022 alanud Venemaa ulatuslik sissetung Ukrainasse on tekitanud riigile ja selle kodanikele väga suurt kahju. Hoolimata USA ja Euroopa diplomaatilisest jõupingutustest rahumeelse lahenduse saavutamiseks ning Ukraina valmisolekust alustada dialoogi sõja lõpetamiseks, on Venemaa intensiivistanud oma rünnakuid Ukraina vastu ning võtnud teadlikult sihikule tsiviilisikud ja elutähtsa taristu. See eskalatsioon on humanitaarkriisi veelgi süvendanud, põhjustanud Ukraina rahvale kirjeldamatuid kannatusi ning suurendanud selle provotseerimata ja põhjendamatu sõjalise agressiooni tohutuid inimkaotusi ja rahalisi kulutusi. Venemaa ebaseaduslik agressioonisõda on Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja sõltumatuse jõhker rikkumine, samuti rikutakse sellega Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) põhikirja artikli 2 lõikes 4 sätestatud jõu kasutamise keeldu, mis on rahvusvahelise õiguse imperatiivne norm, ja ÜRO põhikirja muid põhimõtteid. Ukrainlaste vankumatu otsusekindlus ja vaprus oma kodumaa kaitsmisel annab tunnistust nende tugevusest ning väärib sügavat imetlust ja tunnustust.

Venemaa ägenenud agressioon on aga suurendanud Ukraina rahastamisvajadusi ning nõuab kiireloomulisi investeeringuid Ukraina kaitsesektori tehnoloogilisse ja tööstuslikku baasi. Nüüd on selge, et vaja on täiendavaid rahastamisallikaid nii ELis kui ka rahvusvaheliselt üldsuselt. Ukraina 2026. ja 2027. aasta rahastamisvajadused ületavad Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) seniseid prognoose. IMFi programmi kaheksanda läbivaatamise käigus rõhutati, et riskid ja ebakindlus on endiselt erakordselt suured, kuna olemasoleva programmi võimalused tulla toime uute šokkidega, sealhulgas pikemaajalisest ja intensiivsemast sõjast tulenevate šokkidega, on piiratud. 9. septembril 2025 esitas Ukraina ametliku taotluse IMFi uue programmi kohta, et katta täiendavad rahastamisvajadused aastatel 2026–2029. IMFi suutlikkus seda programmi jätkata sõltub piisavate rahastamistagatiste saamisest partneritelt, sealhulgas liidult.

Ukraina hiljuti esitatud 2026. aasta eelarveprojekti, mis töötati välja koostöös IMFiga, on kaitse- ja julgeolekukulutusteks ette nähtud 56 miljardit eurot, mida toetatakse mitterahalise sõjalise abiga 51,6 miljardi euro ulatuses. Võttes arvesse sõja negatiivset mõju Ukraina majandusele, on selles eelarves ette nähtud, et lisaks vajalikule mitterahalisele abile on vaja 43 miljardit eurot rahvusvahelist abi. 2026. aasta jaanuari seisuga on kindlalt kulukohustustega seotud ainult 25 miljardit eurot. Ukrainal on piiratud võimalused täiendavateks eelarvekohandusteks, kuna edasised kulukärped või maksutõusud võivad veelgi kahjustada majandust, mis on juba niigi haavatav olulise taristu kahjustuste, tööjõupuuduse ning inimeste jätkuva ümberasustamise ja mobiliseerimise tõttu. Kiire finantsabi on

¹ Euroopa Ülemkogu 27. juuni 2024. aasta järeldused, EUCO 15/24.

hädavajalik, et aidata Ukrainal säilitada riigi põhifunktsioonid, tagada makromajanduslik stabiilsus, taastada elutähtsad energiataristud ning investeerida oma kaitsesektori tehnoloogilisse ja tööstuslikku baasi. Need vajadused lisanduvad juba niigi suurtele majanduse taastamise ja ülesehitamise vajadustele keskpikas perspektiivis.

G7 rahandusministrid leppisid oma 8. detsembri 2025. aasta tippkohtumise avalduses kokku, et jätkavad koostööd, et töötada Ukraina toetamiseks välja mitmesugused rahastamisvõimalused, sealhulgas võimalus kasutada kooskõlas G7 riikide õiguslike raamtingimustega G7 jurisdiktsioonides tõkestatud Venemaa varasid täies ulatuses seni, kuni Venemaa on maksnud reparatsioonid, et lõpetada sõda ning tagada Ukrainas õiglane ja püsiv rahu.

Euroopa Ülemkogu märkis oma 27. juuni 2024. aasta, 17. oktoobri 2024. aasta, 19. detsembri 2024. aasta ja 23. oktoobri 2025. aasta järeldustes, et kui liidu õigusest ei tulene teisiti, peaksid Venemaa varad olema tõkestatud seni, kuni Venemaa lõpetab agressioonisõja Ukraina vastu ja hüvitab Ukrainale selles sõjas tekitatud kahju. Lisaks on nõukogu määrusega (EL) 2025/2600² ajutiselt keelatud Venemaa Keskpanga varade või reserve ülekandmine, kuni Venemaa lõpetab Ukraina-vastase agressioonisõja, maksab Ukrainale reparatsioone ulatuses, mis on vajalik, et võimaldada Ukraina ülesehitamine ilma liidule majanduslikke ja finantstagajärgi põhjustamata, ning kuni Venemaa tegevus Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis ei kujuta endast objektiivselt enam tõsist ohtu liidu ja selle liikmesriikide majandusele.

Sellega seoses leppis Euroopa Ülemkogu 18. detsembril 2025 kokku, et annab Ukrainale aastateks 2026–2027 90 miljardi euro suuruse laenu, mis põhineb kapitaliturgudelt võetud ELi laenudel, mis on tagatud ELi eelarve manööverdamisruumiga. Euroopa Ülemkogu leppis samuti kokku, et ELi toimimise lepingu artiklil 212 põhineva rahastamisvahendi puhul ei mõjuta tõhustatud koostöö (ELi lepingu artikkel 20) kaudu liidu eelarvevahendite kasutuselevõtmine laenu tagatisena Tšehhi Vabariigi, Ungari ega Slovakkia finantskohustusi. Samal kuupäeval leppisid 25 liikmesriiki kokku, et Ukraina maksab selle laenu tagasi alles pärast reparatsioonide saamist ning et kuni selle ajani on Venemaa keskpanga varad endiselt tõkestatud ja liit jätab endale õiguse kasutada neid laenu tagasimaksmiseks täielikus kooskõlas ELi ja rahvusvahelise õigusega. Need liikmesriigid rõhutasid laenuga seoses järgmiste elementide tähtsust: a) tugevdada Euroopa ja Ukraina kaitsetööstust; b) Ukraina jätkab õigusriigi põhimõtte järgimist, sealhulgas korruptsioonivastast võitlust ning c) teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära ning kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvid.

Seda arvesse võttes tehakse ettepanek luua Ukraina jaoks uus toetusvahend summas kuni 90 miljardit eurot, mille Ukraina maksaks tagasi alles siis, kui ta saab Venemaalt reparatsioone (edaspidi „Ukraina toetuslaen“). Belgia Kuningriigi, Bulgaaria Vabariigi, Taani Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Eesti Vabariigi, Horvaatia Vabariigi, Iirimaa, Kreeka Vabariigi, Prantsusmaa Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Malta Vabariigi, Madalmaade Kuningriigi, Austria Vabariigi, Poola Vabariigi, Portugali Vabariigi, Rumeenia, Sloveenia Vabariigi, Soome Vabariigi, Hispaania Kuningriigi, Itaalia Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi taotluse põhjal tehakse lisatud komisjoni ettepanekus ettepanek anda luba teha selle laenu andmiseks tõhustatud koostööd.

² Nõukogu 12. detsembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2600, erakorraliste meetmete kohta, mis võetakse seoses tõsiste majandusraskustega, mille on põhjustanud Venemaa tegevus Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis (ELT L, 2025/2600, 13.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2600/oj>).

Ukraina toetuslaen

Hoolimata Ukraina tohututest vajadustest on Ukraina riigi suutlikkus võtta rohkem laenu väga piiratud. Ukraina võla suhe SKPsse on alates sõja algusest järsult suurenenud, kasvades vähem kui 50 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 85 %-le SKPst 2025. aastal (üle 100 % SKPst koos Euroopa teadusruumi laenudega). Võttes arvesse sõja märkimisväärsed hävitavaid tagajärgi tootlikkusele ja sõja jätkuvat pärssivat mõju majanduskasvu dünaamikale, ei ole Ukrainal võimalik katta väga suuri rahastamisvajadusi ja võtta täiendavaid laene.

Samal ajal taastub liikmesriikide rahandus endiselt viimase kümne aasta jooksul aset leidnud järjestikustest kriisidest, sealhulgas märkimisväärsetest kuludest, mis tulenevad Venemaa sõjast Ukrainas ja Venemaa hübriidkampaaniast liidu vastu. Kui liikmesriigid võtaksid kasutusele märkimisväärsed lisavahendid, et oleks võimalik rahastada Ukrainat, oleks see oluline majanduslik väljakutse.

Võttes arvesse Ukraina keerulisi võlasuundumusi, mis on tingitud Venemaa jätkuvast agressioonist ja liikmesriikide rahaliste vahenditega seotud probleemidest, sealhulgas Venemaa tegevusest, on asjakohane töötada välja uuenduslik lahendus, mis eeldatavasti ei tekita finantskoormust ei Ukrainale ega liikmesriikidele.

Kooskõlas rahvusvahelise õiguse komisjoni rahvusvaheliselt õigusvastaste tegude eest riikide vastutust käsitlevate artiklite (ARSIWA)³ eelnõuga ja rahvusvahelise tavaõigusega on Venemaa kui vastutav riik kohustatud Ukraina-vastase agressioonisõjaga tekitatud kahju täielikult hüvitama. Eelkõige on ARSIWA artiklites 30–32 sätestatud, et „rahvusvaheliselt õigusvastase teo eest vastutaval riigil on kohustus: a) lõpetada kõnealune tegevus, kui see jätkub; [...]“ „Vastutaval riigil on kohustus täielikult hüvitada rahvusvaheliselt õigusvastase teoga tekitatud kahju. Kahju hõlmab nii materiaalselt kui ka moraalset kahju, mille riik on tekitanud rahvusvaheliselt õigusvastase teoga.“

Seoses Venemaa juriidilise kohustusega hüvitada kahju, mille ta on tekitanud oma ebaseadusliku agressioonisõjaga, on asjakohane, et liit annab Ukraina toetuslaenu piiratud kasutusega laenuna, mis kuulub tasumisele siis, kui Ukraina saab Venemaalt raha või mitterahalist vara reparatsioonideks, hüvitist või mis tahes rahalist arveldust, mis ei ole territoorium.

Vahendite kasutamine

Võttes arvesse Ukraina rahastamisvajadusi ja sõjast tulenevat märkimisväärselt ebakindlust tuleviku suhtes, on äärmiselt oluline, et Ukraina toetuslaen oleks paindlik ja seda saaks kasutada vastavalt olukorrale. Raha tuleks kasutada paindlikult, et rahuldada kõige pakilisemaid rahastamisvajadusi, mis on tingitud praegusest sõjaolukorrast, või toetada ülesehitamist rahu ajal.

Käesoleva ettepanekuga nähakse ette Ukraina toetuslaen, mida antakse prognoositavalt, pidevalt, korralduslikult, paindlikult ja õigeaegselt, et toetada Ukrainat eelkõige Venemaa agressioonisõjast tulenevate rahastamis- ja kaitsevajaduste katmisel aastatel 2026 ja 2027. Täpsemalt peaks Ukraina toetuslaen toetama Ukraina makromajanduslikku stabiilsust ja leevendama riigi välisrahastamise piiranguid, mis on tingitud kas sõjast või ülesehitamisest, ning toetama majandus-, finants- ja tehnilise koostöö kaudu Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust.

³ Artiklid riikide vastutuse kohta rahvusvaheliselt õigusvastaste tegude eest, 2001, rahvusvahelise õiguse komisjon.

Selleks et toetada Ukraina makromajanduslikku stabiilsust ja leevendada riigi välisrahastamise piiranguid, luuakse ettepanekuga mitu võimalust, mille kaudu saab vahendeid suunata Ukraina toetamiseks seal, kus toetust saaks anda makromajandusliku finantsabi ja Ukraina rahastu kaudu. Mõlema vahendi puhul seotakse väljamaksed eeltingimuste ja poliitiliste tingimustega. Makromajandusliku finantsabi jaoks sätestatakse need tingimused komisjoni ja Ukraina vahelises vastastikuse mõistmise memorandumis, mis sisaldab tingimusi tulude kasutuselevõtu tugevdamiseks, korruptsiooni juurpõhjustega tegelemiseks, avaliku sektori kulutuste jätkusuutlikkuse ja kvaliteedi parandamiseks ning riigi rahanduse juhtimise süsteemide tõhususe, läbipaistvuse ja nendega seotud aruandekohustuse suurendamiseks. Ukraina rahastu puhul tuleks Ukraina kava ajakohastada, et kajastada neid lisasummasid, sealhulgas õigusriigi tugevdamise ja korruptsioonivastase võitluse meetmeid.

Selleks et toetada majandus-, finants- ja tehnilise koostöö kaudu Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust, nähakse ettepanekuga ette abi, mille eesmärk on võimaldada Ukrainal teha kiireloomulisi ja mahukaid riiklikke investeringuid Ukraina kaitsetööstuse toetuseks ning selle lõimimiseks Euroopa kaitsetööstusega, et reageerida praegusele kriisiolukorrale ja tulevikuvajadustele. Selleks et kiiresti, tõhusalt ja autonoomselt tugevdada Ukraina kaitsesektori tööstusbaasi, peaksid rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid olema struktureeritud nii, et Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust toetavad tegevused, kulutused ja meetmed suunatakse Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ülesehitamise, taastamise ja ajakohastamise, võttes arvesse Ukraina järkjärgulist tulevast integreerimist Euroopa kaitsesektori tehnoloogilisse ja tööstuslikku baasi. Selleks et Ukraina saaks finants- ja majandusabi kasutada oludele kõige paremini kohandatud viisil, on asjakohane lubada tal kasutada vahendeid Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks erinevate rakendusmeetoditega, mis kajastavad vajaduste mitmekesisust.

Ukraina toetuslaenu raames antav finants- ja majandusabi tehakse Ukrainale kättesaadavaks vastavalt tema rahastamisvajadustele. Selleks esitab Ukraina oma rahastamisvajaduste ja -allikate kohta Ukraina rahastamisstrateegia. Komisjoni hinnangu põhjal kiidaks nõukogu selle hinnangu heaks ja määraks kindlaks Ukrainale kättesaadavaks tehtava abi summa, et aidata Ukraina rahastamisstrateegiat rakendada.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ukraina toetuslaenu raames antav toetus on vastavuses määruse (EL) 2024/792,⁴ määruse (EL) 2021/947,⁵ määruse (EÜ) nr 1257/96,⁶ määruse (EL) 2024/2773⁷ ja määruse (EL)

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu (ELT L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/2021-06-14>).

⁶ Nõukogu 20. juuni 1996. aasta määrus (EÜ) nr 1257/96 humanitaarabi kohta (EÜT L 163, 2.7.1996, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1257/2019-07-26>).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2024. aasta määrus (EL) 2024/2773, millega luuakse Ukraina laenukoostöö mehhanism ja antakse Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi (ELT L, 2024/2773, 28.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj>).

2025/1106⁸ alusel antava toetusega ning täiendab seda ning on kooskõlas nende rahastamisvahendite eesmärkide, sekkumisloogika ja reeglitega.

Eelkõige lisandub Ukraina toetuslaen ELi poolt G7 erakorralise tulu kiirendamise laenude algatuse ja Ukraina rahastu raames antavale toetusele ja täiendab seda. Erilist tähelepanu pööratakse Ukraina toetuslaenu ning SAFE- määruse ja kavandatava EDIPi määruse alusel rakendatava kaitsepoliitika omavahelisele järjepidevusele ja vastastikusele tugevdamisele.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ukraina toetuslaenu algatuse raames antav toetus on kooskõlas Venemaa vastu suunatud piiravate meetmete (sanktsioonide) kohaldamisega ja täiendab Euroopa rahutagamisrahastut.

Ka Euroopa Ülemkogu poolt 23. juunil 2022 antud kandidaatriigi staatus ja Euroopa Ülemkogu 14.–15. detsembri 2023. aasta otsus alustada Ukrainaga ühinemisläbirääkimisi toetavad kindlalt Ukraina liikumist Euroopa Liidu poole. Seepärast aitavad kõik ELi sammud, millega toetatakse Ukraina vastupanuvõimet ja taastumist – sealhulgas Ukraina toetuslaen, mis on omakorda kooskõlas Ukraina rahastu rakendamisega ja toetab seda – kaasa ka Ukraina ühinemiseelse protsessi varajasele etapile.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

ELi toimimise lepingu artikkel 212 on sobiv õiguslik alus finantsabiprogrammidele, mida liit annab kolmandatele riikidele, mis ei ole arengumaad.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ettepanek vastab subsidiaarsuse põhimõttele, sest liikmesriigid üksi ei suuda saavutada ühtset tegutsemist, mis on vajalik Ukrainale piisavas mahus toetuse andmiseks. Sellise tegevuse mastaabi ja mõju tõttu on seda parem teha ELi tasandil. Peamiselt on see tingitud liikmesriikide fiskaalvõimekusest ja eelarvepiirangutest ning vajadusest rahastajate tegevust kindlakäeliselt koordineerida, et maksimeerida toetuse ulatust ja tulemuslikkust, ent samas vältida Ukraina ametiasutuste halduskoormuse suurendamist, kuna need on praegustes oludes juba niigi üle koormatud. ELil on ainulaadne võimalus anda Ukrainale välisabi, et toetada kiireloomuliste eelarvevajaduste, sealhulgas Ukraina kaitsetööstuse suutlikkusega seotud vajaduste prognoositavat, pidevat, korrapärast ja õigeaegset katmist.

- **Proportsionaalsus**

Venemaa jätkuv provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon nõuab, et Ukrainale antaks käesolevas ettepanekus kirjeldatud eesmärkide ja korra kohaselt täiendavat rahalist abi.

Kavandatavat rahalist toetust Ukrainale peetakse aastateks 2026 ja 2027 summa poolest piisavaks, lähtudes suurest rahastamisvajadusest ja Ukraina kaitsevajaduste parimast hinnangust, mille on esitanud riigi ametiasutused, ning võttes samal ajal arvesse sõjaolukorra suurt ebakindlust. Selline toetus ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik struktureeritud toetuse pakkumiseks Ukrainale ja sellega seotud rahastamiseks.

Ettepanek on proportsionaalne tuvastatud puudujäägi ulatuse ja tõsidusega, sealhulgas vajadusega anda Ukrainale eelarvetoetust ning teha kiireloomulisi ja mahukaid riiklikke investeeringuid, et toetada Ukraina kaitsektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi ning selle

⁸ Nõukogu 27. mai 2025. aasta määrus (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“ (ELT L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>).

integreerimist Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasiga. Ettepanekuga austatakse aluslepingutes liidu võimalikule sekkumisele kehtestatud piiranguid.

- **Vahendi valik**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus on sobiv vahend, kuna sellega nähakse ette vahetult kohaldatavad normid Ukraina toetuslaenu rakendamiseks.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ettepanek on jätkuks mitmele makromajandusliku finantsabi meetmele, mida on Ukrainale alates 2015. aastast antud. Varasemate Ukrainale antud makromajandusliku finantsabi meetmete järelhindamine on näidanud, et need olid oma eesmärkide, rahastamispaketi ja poliitiliste tingimuste seisukohast üldiselt väga asjakohased. Eelkõige oli makromajandusliku finantsabi meetmetel tähtis roll Ukraina toetamises tema maksebilansiprobleemide lahendamisel ja peamiste struktuurireformide elluviimisel, et stabiliseerida majandust ja parandada Ukraina välispositsiooni jätkusuutlikkust. See võimaldas eelarvekokkuvõtteid ja rahalist kasu ning aitas kaasata täiendavaid finantstoetusi ja suurendada investorite usaldust. Leiti, et makromajandusliku finantsabi meetmetega seotud tingimuslikkus täiendab IMFi asjaomaseid programme. Sellel oli poliitika tasandil tugevdav mõju, mis aitas mobiliseerida Ukraina ametivõime tegema olulisi reforme, eelkõige sellistes struktuuripoliitika valdkondades, mis on vähem kaetud muude rahvusvaheliste annetusprogrammidega.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ettepanek toetub Euroopa Ülemkogu järeldustele, mis võeti vastu 18. detsembril 2025 ja milles lepidi kokku, et Ukrainale antakse aastateks 2026–2027 90 miljardi euro suurune laen, mis põhineb kapitaliturgudel võetud ELi laenudel, mis on tagatud ELi eelarve manööverdamisruumiga. Käesoleva ettepaneku ettevalmistamisel konsulteerisid komisjoni talitused rahvusvaheliste finantsasutuste ning muude kahepoolsete (sealhulgas liikmesriikide ja G7 liikmete) ja mitmepoolsete rahastajatega. Samuti on komisjon pidevalt ühenduses Ukraina ametiasutustega.

Ametlikku konsultatsiooni sidusrühmadega ei olnud võimalik korraldada, sest ettepanek tuli kiiresti ette valmistada, et kaasseadusandjad saaksid selle õigeaegselt vastu võtta, et see hakkaks 2026. aasta alguses toimima. Selle lähenemisviisi eesmärk on rahuldada Venemaa agressioonisõjast tulenevaid tekkivaid ja suurenevaid kaitse- ja eelarvevajadusi. Need vajadused hõlmavad taastamise ja ülesehitamisega seotud jõupingutusi. Euroopa Liit tagab Ukraina toetuslaenu raames rakendatavate eesmärkide ja meetmete puhul piisava teavitustegevuse ja nähtavuse nii Ukrainas, kogu liidus kui ka rahvusvahelisel tasandil.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ettepanek tugineb aastakümnetepikkusele kogemusele makromajandusliku finantsabi andmisel ning liidu välistegevuse toetamisel, sealhulgas Ukraina rahastuga alates 2024. aastast.

Komisjon võttis käesoleva ettepaneku aluseks põhjaliku analüüsi Ukraina kaitsevajaduste ja laiema makromajandusliku olukorra kohta, tuginedes ka rahvusvaheliste finantsasutuste ja muude pädevate rahvusvaheliste institutsioonide seisukohtadele. Seejuures peeti rahvusvahelistel foorumitel, nagu G7 ja Rahvusvaheline Valuutafond (IMF), regulaarselt arutelusid Ukraina rahastamisvajaduste viimaste prognooside üle ja oldi pidevalt otsekontaktis Ukraina ametiasutustega.

- **Mõjuhindang**

Kuna ettepanek, mille eesmärk on anda sõjas olevale riigile kiireloomulist abi, on oma laadilt edasilükkamatu, siis ei olnud võimalik mõju hinnata. Eelhinnangu koostamisel vajaduste kohta, mida Ukraina toetuslaenuga kavatsetakse katta, lähtuti muu hulgas Rahvusvahelise Valuutafondi ja Ukraina ametiasutuste esitatud hiljutistest andmetest. Ukraina toetuslaenu raames antav toetus peaks tuginema saadud kogemustele ja hiljutiste toetusalgatuste, nagu G7 erakorralise tulu kiirendamise (ERA) laenude algatuse, saavutustele.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ettepanek ei ole seotud õigusloome kvaliteedi ega tulemuslikkuse programmiga.

- **Põhiõigused**

Ukraina toetuslaenu raames antava toetuse eeltingimus on, et Ukraina järgiks ja austaks ka edaspidi tegelikke demokraatlikke mehhanisme ja institutsioone, sealhulgas parlamentaarset mitmeparteisüsteemi ja õigusriiklust, ning tagaks inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate inimeste õiguste austamise. Õigusriigi põhimõtte järgimine ja austamine peaks hõlmama korruptsioonivastast võitlust.

Positiivseks märgiks on Ukraina ametivõimude pühendumus reformidele ja poliitiline tahe, millest annab iseäranis tunnistust asjaolu, et Euroopa Ülemkogu andis Ukrainale 2022. aasta juunis kandidaatriigi staatuse ja 2023. aasta detsembris alustati Euroopa Ülemkogu otsusega Ukrainaga ühinemisläbirääkimisi; samuti asjaolu, et hiljuti Ukrainale antud makromajandusliku finantsabi meetmetega seotud struktuuripoliitika tingimused said järjekordselt edukalt täidetud ja et jätkatakse Ukraina kava rakendamist. 14. mail 2025 võttis Ukraina vastu tegevuskavad (muu hulgas) õigusriigi, avaliku halduse reformi ja demokraatlike institutsioonide toimimise kohta. Kahepoolsed sõelumiskohtumised viidi lõpule 2025. aasta septembris. Venemaa agressiooni järel on Ukraina ametivõimud näidanud üles muljetavaldavat vastupidavust ning neil on endiselt kindel tahe viia neid reforme läbi läbipaistval viisil ja teha tööd ELi normidele vastamiseks, nagu on vaja selleks, et riik saaks liikuda ELiga integreerumise poole.

Seda silmas pidades loetakse Ukraina toetuslaenu eeltingimus praegu täidetuks. Samal ajal on jätkuv kinnipidamine sellest eeltingimusest edaspidi tagatud eritingimustega, mis on seotud komisjoni hinnangutega Ukraina tulevastele rahastamisstrateegiatele enne väljamaksete tegemist. Sarnane eeltingimus toetuse saamiseks kehtib ka Ukraina kava rakendamisel.

4. MÕJU EELARVELE

Ukraina toetuslaen on piiratud tagasinõudeõigusega laen Ukrainale summas kuni 90 miljardit eurot, mis makstakse tagasi Venemaa makstavatest reparatsioonidest. Laen põhineb kapitaliturgudel võetud ELi laenul, mis on tagatud ELi eelarve manööverdamisruumiga. Liidu eelarvest kaetakse ka laenuvõtmisega seotud võlateeninduskulud (rahastamiskulud ning likviidsete vahendite andmise ja juhtimise kulud) ning halduskulud. Nende elementide arvessevõtmiseks vaadatakse läbi aastateks 2021–2027 ette nähtud mitmeaastase finantsraamistiku määrus.

Võlateeninduskulusid rahastatakse uuest erivahendist, mis ületab mitmeaastase finantsraamistiku kulude ülemmäärasid, st Ukraina laenuvahendist, mida saab kasutada üksnes sel eesmärgil. Ukraina laenuvahendi kasutuselevõtmisel eelarvemenetluse raames võetakse arvesse muude erivahendite eelarvelisi võimalusi, kohaldatavaid valdkondlikke

eeskirju, õiguslikke ja muid kohustusi, sealhulgas NGEU rahastamisvahendist tulenevaid kohustusi, prioriteete, konservatiivset eelarvestamist ja usaldusväärset finantsjuhtimist.

Seda laenu rahastatakse tõhustatud koostöö raames, mis Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 332 kohaselt tähendab, et sellest tulenevad kulud, välja arvatud institutsioonide halduskulud, kannavad osalevad liikmesriigid.

Luuakse uus eelarverida, et tuua selgelt ja läbipaistvalt välja tõhustatud koostööst tulenevate võlateeninduskuludega seotud kulud. Osalevate liikmesriikide osamaksete arvutamise meetodika on kindlaks määratud omavahendite kättesaadavaks tegemist käsitleva määruse (määrus (EL, Euratom) nr 609/2014) artiklis 11. Samuti võetakse ELi eelarvetagatise kasutamise korral kasutusele summad, mis ületavad mitmeaastase finantsraamistiku kulude ülemmäärasid, ning rahalise panuse kannavad osalevad liikmesriigid, kelle osamaksed arvutatakse sama meetodika alusel.

Täpsem teave eelarvemõju kohta on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud finantsselgituses.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Ukraina toetuslaenu maksimumsumma on 90 miljardit eurot, mis tehakse kättesaadavaks vastavalt Ukraina rahastamisvajadustele ja käesoleva ettepaneku sätete kohaselt.

Täpsemalt peab Ukraina Ukraina toetuslaenu määruse rakendamiseks esitama Euroopa Komisjonile Ukraina rahastamisstrateegia, milles esitatakse üksikasjad Ukraina rahastamisvajaduste ja -allikate kohta järgmise 12 kuu jooksul. Komisjon peab Ukraina rahastamisstrateegiat hindama ja positiivse hinnangu korral esitama nõukogule ettepaneku oma hinnang rakendusotsusega heaks kiita. Komisjoni ettepanekus määratakse kindlaks abisumma, mis tehakse Ukrainale kättesaadavaks Ukraina rahastamisstrateegia rakendamise toetamiseks, sealhulgas abisumma, mis on kättesaadav i) makromajandusliku finantsabi, ii) Ukraina rahastu kaudu antava abi ja iii) Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi jaoks.

Selleks et saada Ukraina toetuslaenu raames finants- ja majandusabi, esitab Ukraina komisjonile nõuetekohaselt põhjendatud rahastamistaotluse, mille Ukraina võib esitada komisjonile üldjuhul kuus korda aastas.

Lisaks esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande Ukraina toetuslaenu määruse rakendamise kohta eelnenud aastal, mis sisaldab hinnangut määruse rakendamise kohta. Samuti esitab komisjon 30. juuniks 2029 Euroopa Parlamendile ja nõukogule hindamisaruande, milles hinnatakse Ukraina toetuslaenu määruse alusel antud Ukraina toetuslaenu tulemusi ja tõhusust ning seda, mil määral on see aidanud kaasa abi eesmärkide saavutamisele.

Liidu institutsioonide, eelkõige Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelise dialoogi tõhustamiseks ning suurema läbipaistvuse ja vastutuse tagamiseks võib Euroopa Parlamendi pädev komisjon kutsuda Euroopa Komisjoni arutama käesoleva määruse rakendamist.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Määruse I peatükk sisaldab üldsätteid.

Artiklis 1 sätestatakse määruse reguleerimisese – Ukraina toetuslaenu andmine.

Artiklis 2 määratakse kindlaks Ukraina toetuslaenu üld- ja erieesmärgid, milleks on anda Ukrainale prognoositavalt ja pidevalt finants- ja majandusabi, toetades Ukraina makromajanduslikku finantsstabiilsust ja kaitsetööstuse suutlikkust.

Artiklis 3 sätestatakse määruses kasutatavad mõisted.

Artiklis 4 sätestatakse Ukraina toetuslaenu raames kättesaadav abi.

Artikliga 5 nähakse ette Ukraina toetuslaenu raames antava abi eeltingimused.

Määruse II peatükk käsitleb Ukraina toetuslaenu rakendamist.

Artiklis 6 on sätestatud, et Ukraina esitab komisjonile Ukraina rahastamisstrateegia, milles esitatakse üksikasjad Ukraina rahastamisvajaduste ja -allikate kohta järgmise 12 kuu jooksul.

Artikliga 7 nähakse ette, et komisjon hindab Ukraina rahastamisstrateegiat, määraes kindlaks kriteeriumid, mida tuleb järgida.

Artikliga 8 nähakse ette nõukogu rakendusotsus, millega tehakse finants- ja majandusabi kättesaadavaks.

Artikliga 9 nähakse ette tihe koostöö komisjoni, Ukraina, liikmesriikide, asjaomaste rahvusvaheliste organite ja Ukraina rahastajate vahel, et tagada ühtne ja järjepidev lähenemisviis Ukraina finants- ja majandusabi vajaduste rahuldamisele.

Määruse III peatükk käsitleb makromajanduslikku finantsabi.

Artiklis 10 sätestatakse makromajandusliku finantsabi eesmärk, milleks on eelkõige aidata katta Ukraina rahastamispuudujääki, mis on kindlaks määratud positiivse hinnangu saanud Ukraina rahastamisstrateegias.

Artiklis 11 sätestatakse, et komisjon lepib Ukrainaga kokku poliitilistes tingimustes, millega makromajanduslik finantsabi seotakse; neid poliitilisi tingimusi kirjeldatakse vastastikuse mõistmise memorandumis.

Määruse IV peatükis käsitletakse Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antavat abi.

Artiklis 12 sätestatakse, et abi eesmärk on toetada Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust, eelkõige teha kiireloomulisi ja mahukaid riiklikke investeeringuid, et toetada Ukraina kaitsetööstust ja selle integreerimist Euroopa kaitsetööstusega.

Artiklis 13 määratakse kindlaks Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust toetavate tegevuste, kulutuste ja meetmete rahastamiskõlblikkuse tingimused.

Artikliga 14 nõutakse, et Ukraina koostaks vormi iga tegevuse, kulu või meetme kohta, mis on seotud kaitseotstarbelise toote või muu kaitse eesmärgil kasutatava tootega, mille jaoks ta kavatseb abi taotleda.

Artikliga 15 nähakse ette Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühma loomine.

Artikliga 16 nähakse ette sellise erikonto avamine, mille ainus eesmärk on hallata finants- ja majandusabi, mida Ukraina on saanud oma kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks.

Artiklis 17 on sätestatud nõuded Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi järelevalve kohta.

Artiklis 18 määratakse kindlaks kaitseotstarbeliste toodete kehtiva raamlepingu või lepingu muutmise tingimused.

Artikli 19 kohaselt võivad liikmesriigid üksnes käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil taotleda, et nende territooriumil asuv ettevõtja prioriseeriks kaitseotstarbeliste toodete teatavaid tellimusi.

Määruse V peatükk käsitleb Ukraina toetuslaenu rahastamist ja rakendamist.

Artiklis 20 sätestatakse, et Ukraina toetuslaenu üksikasjalikud finantstingimused sätestatakse Ukraina toetuslaenu lepingus, ja kehtestatakse teatavad kohustuslikud nõuded.

Artiklis 21 sätestatakse, et finants- ja majandusabi saamiseks esitab Ukraina komisjonile nõuetekohaselt põhjendatud rahastustaotluse.

Artikliga 22 nähakse Ukraina toetuslaenu jaoks ette toetus laenukasutuse kulutusteks.

Artikliga 23 nähakse ette nõuded, mille alusel komisjon teeb Ukraina toetuslaenu osamakse väljamaksmise kohta otsuse.

Artikliga 24 antakse komisjonile õigus laenata liidu nimel Ukraina toetuslaenu rahastamiseks vajalikud summad.

Artiklis 25 sätestatakse salastatud teavet ja tundlikku teavet reguleerivate eeskirjade kohaldamine.

Määruse VI peatükis käsitletakse lõppsätteid.

Artikliga 26 antakse komisjonile õigus võtta teatavatel tingimustel vastu delegeeritud õigusakte.

Artikkel 27 reguleerib juhtimist komiteemenetluste kaudu.

Artiklis 28 sätestatakse Ukraina toetuslaenu dialoog, millega nähakse ette teabevahetuse tõhustamine liidu institutsioonide, eelkõige Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel.

Artikliga 29 nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu teavitamine.

Artikkel 30 reguleerib jõustumist.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega rakendatakse tõhustatud koostööd Ukraina toetuslaenu andmiseks aastatel 2026 ja 2027

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 212,

Võttes arvesse nõukogu [kuupäev] otsust [XX], millega antakse luba tõhustatud koostööks Ukrainale laenu andmiseks, eriti selle artiklit 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) 24. veebruaril 2022 teatas Venemaa Föderatsiooni president sõjalisest operatsioonist Ukrainas ning Venemaa relvajõud alustasid provotseerimata ja põhjendamatut sõjalist agressiooni Ukraina vastu. See ebaseaduslik agressioonisõda on Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja sõltumatuse jõhker rikkumine, samuti rikutakse sellega Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) põhikirja artikli 2 lõikes 4 sätestatud jõu kasutamise keeldu, mis on rahvusvahelise õiguse imperatiivne norm, ja ÜRO põhikirja muid põhimõtteid.
- (2) Pärast seda, kui Venemaa alustas Ukraina vastu provotseerimata ja põhjendamatut agressioonisõda, on liit, selle liikmesriigid ja Euroopa finantsasutused toetanud enneolematu ulatuses Ukraina majanduslikku, sotsiaalset, rahandus- ja kaitsealast vastupanuvõimet. Kõnealune toetus hõlmab nii liidu eelarvest antavat toetust, sealhulgas erakorralist makromajanduslikku finantsabi, Euroopa Investeeringispanga ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga toetust, mis on täielikult või osaliselt tagatud liidu eelarvega, kui ka liikmesriikide täiendavat rahalist toetust.
- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2022/313,⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2022/1201,¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega (EL) 2022/1628¹¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/2463¹² tehti

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. veebruari 2022. aasta otsus (EL) 2022/313 makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale (ELT L 55, 28.2.2022, lk 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/313/oj>).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2022. aasta otsus (EL) 2022/1201 erakorralise makromajandusliku finantsabi andmise kohta Ukrainale (ELT L 186, 13.7.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1201/oj>).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. septembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/1628, millega antakse Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi, tugevdatakse ühist eraldisfondi liikmesriikide tagatistega ning otsuse nr 466/2014/EL alusel tagatud ja Ukrainaga seotud finantsvastutuse katteks ette

Ukrainale 2022. ja 2023. aastal ühiselt kättesaadavaks 25,2 miljardit eurot makromajanduslikku finantsabi. See toetus suurendas kriitilisel ajal oluliselt Ukraina makromajanduslikku ja rahandusalast vastupanuvõimet.

- (4) 29. veebruaril 2024 loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/792¹³ Ukraina rahastu kui erakorraline keskpika perioodi rahastamisvahend, mis koondab liidu poolt Ukrainale antava kahepoolse toetuse, tagades koordineerimise ja tõhususe (edaspidi „Ukraina rahastu“). Ajavahemikul 2024–2027 aitab Ukraina rahastu rahuldada Ukraina rahastamisvajadusi ning toetada Ukraina taastamis-, ülesehitus- ja moderniseerimisvajadusi, hoogustades samal ajal reforme, mida Ukraina teeb teel liiduga ühinemise poole.
- (5) 24. oktoobril 2024. aastal loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/2773¹⁴ Ukraina laenukoostöö mehhanism ja nähti ette erakorralise makromajandusliku finantsabi andmine Ukrainale. See abi oli liidu osalus G7 algatuse „Erakorralise tulude kiirendamise laenu Ukrainale“ raames, mis aitas ühiselt vähendada Ukraina 2025. aasta rahastamispuudujääki.
- (6) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on põhjustanud Ukrainas tohutut kahju, kusjuures taastamis- ja ülesehituskulud on 31. detsembri 2024. aasta seisuga hinnanguliselt 506 miljardit eurot. Lisaks on Ukraina kaotanud juurdepääsu rahvusvahelistele finantsturgudele ja avaliku sektori tulud on märkimisväärselt vähenenud, samal ajal kui kulutused on oluliselt suurenenud. Seda arvesse võttes võib ette näha, et riigil on eelseisvatel aastatel oluline rahastamisvajadus.
- (7) 9. septembril 2025 esitas Ukraina IMF-i ametliku taotluse uue programmi kohta, et katta täiendavad rahastamisvajadused aastatel 2026–2029. See programm oleks jätk olemasoleva IMF-i programmi edukale rakendamisele, mille raames Ukraina viis lõpule kaheksa läbivaatamist, kuid uues programmis võetaks arvesse, et Venemaa agressioonisõda on jätkunud. IMF-i suutlikkus uue programmiga edasi liikuda sõltub piisavate rahastamistagatiste saamisest muudelt partneritelt, sealhulgas Euroopa Liidult.
- (8) Hoolimata käimasolevatest rahvusvahelistest jõupingutustest leida konfliktile rahumeelne lahendus, on Venemaa agressioonisõja pikenemine põhjustanud märkimisväärselt kahju Ukraina elutähtsale kaitse-, tsiviil- ja energiataristule, mistõttu on riigi kiireloomuliste rahastamisvajaduste rahuldamiseks vaja kasutusele võtta märkimisväärsed lisavahendid.
- (9) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu kujutab endast strateegilist geopoliitilist ohtu liidule tervikuna ning eeldab, et liikmesriigid jäävad tugevaks ja ühtseks. Seepärast on oluline, et liidu toetus võetaks kiiresti kasutusele ning et seda oleks tulevase ülesehitamise suunas liikudes võimalik paindlikult kohandada kohese abi andmiseks ja lühiajaliste taastustööde tegemiseks.

nähtud eraldistega ning muudetakse otsust (EL) 2022/1201 (ELT L 245, 22.9.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1628/oj>).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2463, millega luuakse rahastamisvahend Ukraina toetamiseks 2023. aastal (makromajanduslik finantsabi+) (ELT L 322, 16.12.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2463/oj>).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/792, millega luuakse Ukraina rahastu (ELT L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2024. aasta määrus (EL) 2024/2773, millega luuakse Ukraina laenukoostöö mehhanism ja antakse Ukrainale erakorralist makromajanduslikku finantsabi (ELT L, 2024/2773, 28.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj>).

- (10) Kooskõlas rahvusvaheliselt õigusvastaste tegude eest riikide vastutust käsitlevate artiklitega ja rahvusvahelise tavaõigusega on Venemaa kui vastutav riik kohustatud Ukraina-vastase agressioonisõjaga tekitatud kahju täielikult hüvitama.
- (11) 28. veebruari 2022. aasta otsusega (ÜVJP) 2022/335, millega muudetakse otsust 2014/512/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas,¹⁵ ja nõukogu 28. veebruari 2022. aasta määrusega (EL) 2022/334, millega muudetakse nõukogu määrust (EL) nr 833/2014,¹⁶ keelatakse Venemaa keskpanga reserve ja varade haldamisega seotud tehingud, sealhulgas tehingud mis tahes juriidilise isiku, üksuse või asutusega, kes tegutseb Venemaa Keskpanga nimel või juhistel alusel. Euroopa Ülemkogu märkis oma 27. juuni 2024. aasta, 17. oktoobri 2024. aasta ja 19. detsembri 2024. aasta järeldustes, et kui liidu õigusest ei tulene teisiti, peaksid Venemaa varad olema tõkestatud seni, kuni Venemaa lõpetab agressioonisõja Ukraina vastu ja hüvitab Ukrainale selles sõjas tekitatud kahju.
- (12) Lisaks keelatakse nõukogu määrusega (EL) 2025/2600¹⁷ ajutiselt Venemaa keskpanga varade või reserve ülekanndmine, kuni Venemaa lõpetab Ukraina-vastase agressioonisõja; Venemaa maksab Ukrainale reparaatsioone ulatuses, mis on vajalik, et võimaldada ülesehitamist ilma liidule majanduslikke ja finantstagajärgi põhjustamata, ning Venemaa tegevus Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis ei kujuta endast objektiivselt enam tõsist ohtu liidu ja selle liikmesriikide majandusele.
- (13) 18. detsembril 2025 leppis Euroopa Ülemkogu kokku, et annab Ukrainale aastateks 2026–2027 90 miljardi euro suuruse laenu, mis põhineb kapitaliturgudel võetud ELi laenudel, mis on tagatud ELi eelarve manööverdamisruumiga. Euroopa Ülemkogu leppis samuti kokku, et liidu eelarvevahendite kasutuselevõtmine laenu tagatisena Euroopa Liidu lepingu artikli 20 põhineva tõhustatud koostöö raames ei mõjuta Tšehhi Vabariigi, Ungari ega Slovakkia finantskohustusi. Samal kuupäeval leppisid 25 liikmesriiki kokku, et Ukraina peaks selle laenu tagasi maksma alles pärast reparaatsioonide saamist. Kuni selle ajani peaksid Venemaa keskpanga varad jääma tõkestatuks ja liit peaks jätma endale õiguse kasutada neid laenu tagasimaksmiseks täielikus kooskõlas ELi ja rahvusvahelise õigusega. Need liikmesriigid rõhutasid laenuga seoses järgmiste elementide tähtsust: a) tugevdada Euroopa ja Ukraina kaitsetõustust; b) Ukraina jätkab õigusriigi põhimõtte järgimist, sealhulgas korruptsioonivastast võitlust ning c) teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära ning kõigi liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvid.
- (14) Nõukogu võttis [KUUPÄEV] vastu otsuse [XX], millega antakse luba tõhustatud koostööks Belgia, Bulgaaria, Taani, Saksamaa, Eesti, Iirimaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Horvaatia, Küprose, Läti, Leedu, Luksemburgi, Malta,

¹⁵ Nõukogu 28. veebruari 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/335, millega muudetakse otsust 2014/512/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT L 57, 28.2.2022, lk 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/335/oj>).

¹⁶ Nõukogu 28. veebruari 2022. aasta määrus (EL) 2022/334, millega muudetakse määrust (EL) nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT L 57, 28.2.2022, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/334/oj>).

¹⁷ Nõukogu 12. detsembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2600, erakorraliste meetmete kohta, mis võetakse seoses tõsiste majandusraskustega, mille on põhjustanud Venemaa tegevus Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis (ELT L, 2025/2600, 13.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2600/oj>).

Madalmaade, Austria, Poola, Portugali, Rumeenia, Sloveenia, Soome ja Rootsi vahel Ukrainale laenu andmiseks.

- (15) Võttes arvesse Ukraina rahastamispositsiooni ja asjaolu, et vahendite olemasolu Venemaa agressiooni vastu võitlemiseks ja võimaluse korral ülesehitustegevuseks on Ukraina jaoks kriitilise tähtsusega, on asjakohane, et liit annab Ukraina kiireloomuliste rahastamisvajaduste rahuldamiseks ja IMFi programmi rakendamise hõlbustamiseks lisatoetust. Selleks on asjakohane luua vahend, et anda aastatel 2026 ja 2027 Ukrainale liidu toetust laenuna, mis makstakse tagasi Venemaa makstavatest reparatsioonidest (edaspidi „Ukraina toetuslaen“).
- (16) Ukraina toetuslaenuga tuleks anda Ukrainale prognoositavalt, pidevalt, korralduslikult, paindlikult ja õigeaegselt rahalist abi, et toetada Ukrainat eelkõige Venemaa agressioonisõjast tulenevate rahastamis- ja kaitsevajaduste katmisel. Täpsemalt peaks Ukraina toetuslaen toetama Ukraina makromajanduslikku finantsstabiilsust, lihtsustama riigi välisrahastamist ja toetama Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust majandus-, finants- ja tehnilise koostöö kaudu, aidates seeläbi anda Ukrainale kvalitatiivse sõjalise eelise.
- (17) Ukraina toetuslaenuga tuleks Ukrainale anda teatavatel tingimustel laenu vormis toetust kuni 90 000 000 000 euro ulatuses. Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet silmas pidades peaks komisjon tegema Ukraina toetuslaenu kättesaadavaks osamaksetena, mis võidakse välja maksta ühes või mitmes osas.
- (18) Ukraina toetuslaenu raames Ukrainale antava toetuse eeltingimus peaks olema see, et Ukraina järgib ja austab ka edaspidi tegelikke demokraatlikke mehhanisme, sealhulgas parlamentaarset mitmeparteisüsteemi ja õigusriiklust, ning tagab jätkuvalt inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate inimeste õiguste austamise. Õigusriigi põhimõtte järgimine ja austamine peaks hõlmama korruptsioonivastast võitlust.
- (19) Ukraina toetuslaenu raames antav finants- ja majandusabi tuleks teha Ukrainale kättesaadavaks vastavalt tema rahastamisvajadustele. Selleks peaks Ukraina esitama oma rahastamisvajaduste ja -allikate kohta Ukraina rahastamisstrateegia. Kõnealune Ukraina rahastamisstrateegia peaks sisaldama põhiteavet Ukraina eelarve, finants- ja majandusolukorra kohta ning toetuse kohta, mida Ukraina saab rahvusvaheliselt üldsuselt.
- (20) Komisjon peaks hindama Ukraina rahastamisstrateegiat põhjendamatult viivitusega ning tegutsema tihedas koostöös Ukrainaga. Arvestades seda, kui suur on Ukraina vajadus nii eelarveabi kui ka kaitsetööstussuutlikkuse alase abi järele, ning seda, millised piirangud on mõningad välispartnerid enda pakutavale abile seadnud, on otstarbekas panna paika Ukraina toetuslaenu soovituslik jaotus nende kahe rahastamisvajaduse vahel. See jaotus peaks olema soovituslik, et võtta arvesse muutuvaid asjaolusid, mis võivad mõjutada Ukraina rahastamisvajadusi, ja tagada, et nende vajadustega tegeletakse prognoositavalt, pidevalt, korralduslikult, paindlikult ja õigeaegselt ning et samal ajal oleks tagatud, et Ukraina 2026. aasta rahastamisvajadused, mille IMF on välja arvutanud, on täielikult kaetud. Ukraina rahastamisstrateegiat hinnates peaks komisjon kaaluma, kuivõrd on eeldatav välisrahastamise puudujääk selle soovitusliku jaotusega kooskõlas.
- (21) Arvestades kehtestatud meetmete finantsmõju olulisust, tuleks rakendamisevolitused anda nõukogule, kes peaks tegutsema komisjoni ettepaneku alusel. Nõukogu peaks kiitma Ukraina rahastamisstrateegiale antud hinnangu heaks rakendusotsusega, mille ta peaks püüdma vastu võtta ilma ettepaneku vastuvõtmise järel põhjendamatult

viivitamata. Selle rakendusotsusega tuleks kindlaks määrata abi summa, mis tehakse Ukrainale kättesaadavaks, et aidata rakendada Ukraina rahastamisstrateegiat, ning see peaks hõlmama nii eelarveabiks mõeldud summat kui ka Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks mõeldud summat.

- (22) Eelarveabina antav finants- ja majandusabi tuleks teha kättesaadavaks, et toetada Ukrainat tema rahastamisvajaduse katmisel. Käesoleva määruse alusel antav finants- ja majandusabi annab olulise panuse Ukraina sõjajärgse majanduse taastamisse, pikaajalisse majanduskasvu ja heaolusse, millel kõigil on oluline roll tulevases rahulepingus. Et tagada nende vajaduste täitmisel paindlikkus, on otstarbekas kasutada mitut abi andmise viisi, et abi saaks anda nii makromajandusliku finantsabi kaudu kui ka laenuna, mida rakendatakse vastavalt Ukraina rahastu III peatükile.
- (23) Ukraina rahastu III peatükiga on ette nähtud rahastuse pakkumine Ukrainale, kui rahuldavalt on täidetud tingimused, mis on sätestatud Ukraina kavas, millega on kehtestatud Ukraina reformi- ja investeerimiskava. Kuna tegemist on keskpika perioodi rahastamisvahendiga, mille eesmärk on toetada Ukraina taastamist ja ülesehitamist, järkjärgulist integreerumist siseturuga ning muu hulgas ka selliste poliitiliste, institutsiooniliste, õigus-, haldus-, sotsiaal- ja majandusreformide vastuvõtmist ja rakendamist, mis on vajalikud liidu väärtustega vastavusse viimiseks ning oma õigusnormide järk-järgult vastavusse viimiseks liidu normide, standardite, poliitika ja tavadega (edaspidi „*acquis*“), pidades silmas tulevast liidu liikmesust, aidates seeläbi kaasa vastastikusele stabiilsusele, julgeolekule, rahule, jõukusele ja kestlikkusele, on otstarbekas ette näha, et Ukraina toetuslaenust tulenevaid summasid kasutatakse Ukraina rahastu kaudu. Ukraina kava tuleks selle täiendava eelarveabi kajastamiseks ajakohastada, muu hulgas meetmetega, mis tugevdavad õigusriiklust ja korruptsioonivastast võitlust.
- (24) Makromajanduslik finantsabi peaks olema seotud poliitikatingimustega, mis pannakse paika vastastikuse mõistmise memorandumis. Vastastikuse mõistmise memorandum peaks sisaldama Ukraina võetavaid jõulisi ja ambitsioonikaid reformikohustusi, sealhulgas kohustusi, mille eesmärk on tugevdada tulude kasutuselevõttu, et toetada Ukraina rahastamisvajadusi ja tegeleda riigi rahanduses esineva korruptsiooni algpõhjustega, sealhulgas parandades avaliku sektori kulutuste jätkusuutlikkust ja kvaliteeti ning suurendades riigi rahanduse juhtimise süsteemide tõhusust, läbipaistvust ja nendega seotud aruandekohustust. Ukraina võib sellist makromajanduslikku finantsabi kasutada selleks, et aidata rahastada reparatsioonidena hüvitiste maksmist Venemaa ebaseadusliku tegevuse tõttu kahju kandnud inimestele, muu hulgas Euroopa nõukogu egiidi all loodud Ukraina jaoks mõeldud rahvusvahelise kahjunõuete komisjoni kaudu. Nõukogu rakendusotsuses, millega kiidetakse heaks Ukraina rahastamisstrateegiale antud hinnang, tuleks määrata kindlaks makromajandusliku finantsabi osamaksete maksimaalne arv ja soovituslik väärtus. Võttes arvesse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet ning selleks, et hõlbustada Ukraina ametiasutustel likviidsuse juhtimist ja tagada prognoositavus, peaks kõnealuse makromajandusliku finantsabi osamakseid olema põhimõtteliselt maksimaalselt neli.
- (25) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamise ühetaolised tingimused ja tõhusust silmas pidades, tuleks komisjonile anda volitused pidada Ukraina ametiasutustega makromajandusliku finantsabi tingimuste üle läbirääkimisi osalevate liikmesriikide esindajate komitee järelevalve all kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu

määrusega (EL) nr 182/2011¹⁸. Võttes arvesse asjaolu, et abil võib olla oluline mõju, on asjakohane kasutada määruses (EL) nr 182/2011 kindlaks määratud kontrollimenetlust. Võttes arvesse Ukraina toetuslaenu suurust, tuleks kontrollimenetlust kohaldada ka vastastikuse mõistmise memorandumi vastuvõtmise ning Ukraina toetuslaenu vähendamise või lõpetamise suhtes.

- (26) Ukraina toetuslaenuga tuleks anda finants- ja majandusabi Ukrainale kui sõjas olevale riigile, mille finantsstabiilsus on lahutamatult seotud riigi võimega ennast agressiooni eest kaitsta ja sõltub sellest võimest. Sel põhjusel tuleks Ukrainale antavast finants- ja majandusabist teatav summa kasutada selleks, et suurendada Ukraina suutlikkust tulla toime eelarvevajadustega, mis on seotud riigi suutlikkusega tugevdada oma sõjalist ja kaitsevõimet, ning toetada sellega Ukrainale kvalitatiivse sõjalise eelise andmist. Selle finants- ja majandusabi eesmärk peaks olema võimaldada Ukrainal teha kiireloomulisi ja mahukaid riiklikke investeeringuid Ukraina kaitsetööstuse toetuseks ning selle lõimimiseks Euroopa kaitsetööstusega, nii praegusele kriisiolukorrale reageerides kui ka pärast seda. Kõnealune abi peaks eelkõige aitama kaasa Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ülesehitamisele, taastamisele ja ajakohastamisele, et suurendada kaitsetööstuse valmisolekut, võttes arvesse selle järkjärgulist tulevast lõimimist Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasiga ning toetades kaitseotstarbeliste toodete ja muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete õigeaegset kättesaadavust liidu ja Ukraina koostöö kaudu.
- (27) Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks mõeldud finants- ja majandusabi tuleks teha kättesaadavaks tegevuste, kulutuste ja meetmete jaoks, mis on seotud kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega, mis vastavad teatavatele rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele. Selleks et Ukraina kaitsesektori tööstusbaasi kiiresti, tõhusalt ja autonoomselt tugevdada, peaksid need rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid olema struktureeritud nii, et Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust toetavad tegevused, kulutused ja meetmed suunatakse Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ülesehitamise, taastamise ja ajakohastamise, võttes arvesse Ukraina järkjärgulist tulevast lõimimist Euroopa kaitsesektori tehnoloogilisse ja tööstuslikku baasi. Kui analüüsitakse, kas tootjad on kolmandate riikide või kolmandate riikide üksuste kontrolli all, tuleks kontrolli selles kontekstis käsitada kui võimet avaldada õigussubjektile otsest või kaudset otsustavat mõju ühe või mitme vahepealse õigussubjekti kaudu.
- (28) Selleks et Ukraina saaks finants- ja majandusabi kasutada oludele kõige paremini kohandatud viisil, on asjakohane lubada tal kasutada vahendeid Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks erinevate rakendusmeetoditega, mis kajastavad vajaduste mitmekesisust. Vahendeid võib kasutada ka määruse (EL) [*Euroopa kaitsetööstuse programmi määrus*] kohase Ukraina toetusvahendi jaoks, Ukraina rahastu raames loodud Ukraina investeerimisraamistiku jaoks kahesuguse kasutusega kaupade puhul ja muude liidu programmide jaoks. Lisaks peaksid vahendid võimaldama Ukrainal jõuliselt sekkuda kaitseotstarbeliste toodete nõudlusse, et luua sobivad tingimused, mis motiveeriksid tegema suuri investeeringuid tootmisvõimsuse suurendamisse ja uute toodete arendamisse. Sel eesmärgil peaks Ukrainal olema lubatud kasutada neid vahendeid kaitseotstarbeliste toodete suurte hangete algatamiseks Ukraina

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

kaitsesektori tehnoloogilisest ja tööstuslikust baasist ja Euroopa kaitsesektori tehnoloogilisest ja tööstuslikust baasist, kasutades selleks nõukogu määrusega (EL) 2025/1106¹⁹ loodud Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendi või, eeldusel, et need on kinnitatud, muude tingimuste kohaseid hankeid.

- (29) Teatavate kaitseotstarbeliste toodete puhul, mille alustehnoloogia ei ole liidus laialdaselt kättesaadav ja mida võib olla raske suures mahus asendada, näiteks õhu- ja raketikaitsesüsteemid ning strateegilised võimaldid, tuleks kohaldada lisatingimusi, et tagada Ukraina relvajõududele nende toodetega seoses tegutsemisvabadus ilma kolmandate riikide kehtestatud piiranguteta. Selliste kaitseotstarbeliste toodete puhul peaks tootjal olema seega võimalik ilma kolmandate riikide või kolmandate riikide üksuste piiranguteta otsustada hangitavate kaitseotstarbeliste toodete disaini kindlaksmääramise, kohandamise või edasiarendamise üle, sealhulgas peab tal olema õigus asendada või eemaldada komponente, mille suhtes kolmandad riigid või kolmandate riikide üksused kohaldavad piiranguid.
- (30) Et tagada käesoleva määruse sujuv rakendamine koostoimes SAFE-rahastamisvahendiga, on otstarbekas kohaldada samalaadseid rahastamiskõlblikkuse tingimusi. SAFE-rahastamisvahendist toetatakse SAFE-määruses kindlaks määratud kaitseotstarbeliste toodete hankeid. Nõukogu on 1. ja 2. kategooriasse kuuluvate toodete loetelu heaks kiitnud ning see on osutunud piisavalt põhjalikuks, et toetada liikmesriikidele vajalike toodete hankimist, sealhulgas lennuvahendil olevad platvormid. Kuna olukord lahinguväljal muutub pidevalt, on oluline vältida, et toetatavate toodete loetelu piirab Ukraina võimalusi saada vajalikku abi. Ukraina on sõjas olev riik, mille suutlikkus kaitsta oma territooriumi võib oleneda konkreetse toote kättesaadavusest väga lühikese aja jooksul, ning seda asjaolu arvestades tuleks Ukrainal lubada hankida tooteid, mis ei vasta neile rahastamiskõlblikkuse tingimustele, kui mõnd toodet on vaja väga kiiresti ja alternatiivseid tooteid ei ole võimalik hankida. Sel eesmärgil peaks Ukraina esitama komisjonile talle mõistlikult kättesaadava teabe, et tõendada erandi vajalikkust, kuid arvestades, et sõda käib ja Ukraina vajadused on niivõrd kiireloomulised, ei tohiks komisjon nõuda ulatuslikke turu-uuringuid. Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamise ühetaolised tingimused ja tõhusust silmas pidades, tuleks komisjonile anda volitused vaadata läbi sellised eranditaotlused osalevate liikmesriikide esindajate komitee järelevalve all kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011. Võttes arvesse asjaolu, et abil võib olla oluline mõju, on asjakohane kasutada määruses (EL) nr 182/2011 kindlaks määratud kontrollimenetlust. Venemaa agressioonisõjast tingitud erandliku olukorra ja kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse vajaduse tõttu on asjakohane tugineda määruse (EL) nr 182/2011 artikli 3 lõikes 3 osutatud nõuetekohaselt põhjendatud juhule, et komitee saaks esitada arvamuse tähtaja jooksul, mille komitee eesistuja võib määrata vastavalt küsimuse kiireloomulisusele. Vajaduse korral tuleks kasutada kõnealuse määruse artikli 3 lõikes 5 osutatud kirjalikku menetlust.
- (31) Selleks et täiendavalt tagada määruse sujuv rakendamine koostoimes SAFE-rahastamisvahendiga, on otstarbekas näha ette võimalus laiendada rahastamiskõlblikkuse tingimusi tootjatele kolmandates riikides, kes on sõlminud liiduga lepingu vastavalt nõukogu määruse (EL) 2025/1106 artiklile 17.

¹⁹ Nõukogu 27. mai 2025. aasta määrus (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“ (ELT L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>).

- (32) Käesolev määrus ei piira kohaldatava rahvusvahelise õiguse kohaldamist, millega keelatakse teatavate kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia kasutamine, arendamine või tootmine.
- (33) Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks mõeldud abi tuleks rakendada kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega, tagades liidu finantshuvide kaitse, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509²⁰ artikli 223 lõikes 4. Sellekohased üksikasjalikud nõuded võib lisada komisjoni ja Ukraina allkirjastatavasse kokkuleppesse. Ukraina peaks avama Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks saadud finants- ja majandusabi haldamiseks ühe konto, mille kaudu abi hallata, ja komisjonil peaks olema võimalik seda kontot seirata.
- (34) Et aidata kaasa Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi rakendamisele, peaks komisjon moodustama Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühma. Eksperdirühm peaks andma komisjonile nõu küsimustes, mis on seotud Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abiga.
- (35) Komisjon peaks seirama Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi rakendamist, muu hulgas eeskätt toodete tarnimist. Selleks tuleks kehtestada mitmesugused seirekorrad, võttes sealjuures arvesse erinevaid rakendamismeetodeid.
- (36) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/81/EÜ²¹ käsitleb muu hulgas asjakohase õigusraamistiku loomist, mis käsitleb riigihankelepingute sõlmimiseks korraldatavate hankemenetluste kooskõlastamist nii, et täidetud oleksid liikmesriikide julgeolekunõuded ja Euroopa Liidu toimimise lepingust tulenevad kohustused. Selle eesmärgi saavutamiseks on direktiivis 2009/81/EÜ käsitletud esmajoones kriisiolukordade lahendamist eeskätt erinormidega, mida kohaldatakse kriisist tingitud kiireloomulistel juhtudel, sealhulgas nähakse ette lühendatud tähtajad pakkumuste esitamiseks ja võimalus kasutada väljakuulutamisetähtaegade lühendamise meetoditega hankemenetlust. Teatavatel kiireloomulistel juhtudel ei pruugi need normid siiski olla piisavad, seda eeskätt juhul, kui kriisist tingitud kiireloomulisuse saab lahendada üksnes nii, et Ukraina ja vähemalt üks osalev liikmesriik osalevad ühishankes. Sellistel juhtudel võib sageli ette tulla, et ainus lahendus, mis tagab nende riikide julgeolekuhuvide, on avada osaleva liikmesriigi olemasolev raamleping või leping Ukraina avaliku sektori hankijatele, kes ei olnud algselt selle osalised, kuigi seda võimalust ei olnud esialgses raamlepingus või lepingus ette nähtud. Käesoleva määruse jõustumise ajal ei ole selliseid võimalusi direktiiviga 2009/81/EÜ ette nähtud ning seepärast sätestatakse määruis võimalus täiendada praeguses Venemaa agressioonisõjast tulenevas kriisiolukorras nimetatud direktiivi sätteid või teha neist erandeid tingimusel, et raamlepingu sõlminud ettevõtjalt on saadud nõusolek Ukrainale mõeldud lisakoguste puhul peaks Ukraina avaliku sektori hankijatele olema tagatud samad tingimused kui algselt avaliku sektori hankijale, kes sõlmis algse raamlepingu. Lisaks tuleks võtta asjakohaseid läbipaistvusmeetmeid, et tagada kõigi potentsiaalselt huvitatud isikute teavitamine.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

- (37) Nõukogu määrusega (EL) 2025/1106 on liikmesriikidele ette nähtud finantsabi, mis võimaldab neil teha kiireloomulisi ja suuremahulisi avaliku sektori investeeringuid Euroopa kaitsetööstuse toetuseks, et reageerida liidu julgeolekuolukorra järsust halvenemisest tulenevale kriisiolukorrale. Selle vahendiga hakkas liit pakkuma liikmesriikidele toetust, et nad saaksid kiiresti tellimusi esitada, ja motiveeris kaitsetööstuse sektorit investeerima kiirkorras tootmisvõimsuse tugevdamisse, et suuta 2030. aastaks täita liikmeriikide vajadusi. Lisaks toetatakse käesoleva määrusega Ukraina tellimuste esitamist Euroopa kaitsesektori tehnoloogilisele ja tööstuslikule baasile, et toetada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ja Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi koostööd. Sellise erakordselt suure nõudlusega erisuguste kaitseotstarbeliste toodete järgi kaasneb möödapääsmatult risk, et siseturu nõuetekohane toimimine saab tõsiselt kahjustatud. Võttes arvesse Ukraina konkreetset olukorda, võivad liidu tasandi prioriseerimismeetmed, mille eesmärk on kindlustada asjaomaste kaitseotstarbeliste toodete kättesaadavus, osutada selle riski kõrvaldamiseks ja käesoleva määruse eesmärke silmas pidades hädavajalikuks, et kindlustada kaitseotstarbeliste toodete siseturu ja selle tarneahelate nõuetekohane toimimine. Seoses sellega peaks komisjonil olema võimalik kasutada osaleva liikmesriigi taotluse korral prioriteetseid taotlusi kaitseotstarbeliste toodete tarnimise hõlbustamiseks, et saavutada käesoleva määruse eesmärgid.
- (38) Prioriteetseks hinnatud taotlused peaksid koosnema komisjoni poolt osaleva liikmesriigi algatusel liidus asutatud asjaomastele ettevõtjatele esitatud taotlustest võtta vastu või prioriseerida kriisi korral oluliste toodete tellimusi. Neid prioriteetseks hinnatud taotlusi tuleks kasutada üksnes juhul, kui see on vajalik ja proportsionaalne kaitsevaldkonna tarneahelate normaalse toimimise tagamiseks, ning nende eesmärk peaks olema toetada Ukrainat, kellel on tõsiseid raskusi kas tellimuse esitamisel või kaitseotstarbeliste toodete tarnelepingu täitmisel. Ettevõtjatel peaks olema võimalus keelduda prioriteetseks hinnatud taotluse vastuvõtmisest. Prioriteetseks hinnatud taotluse esitamisel tuleks lähtuda objektiivsetest, faktilistest, mõõdetavatest ja põhjendatud andmetest. Seejuures tuleks arvesse võtta ettevõtjate õigustatud huve ning tootmisjärjekorra muutmiseks vajalikke kulusid ja jõupingutusi. Vastuvõtmise korral peaks prioriteetseks hinnatud taotluse täitmise kohustus olema ülemuslik era- või avalik-õiguslikke kohustuste suhtes. Võttes arvesse, kui oluline on tagada kaitseotstarbeliste toodete tarnimine, mis on hädavajalikud siseturu ja selle tarneahelate korralikuks toimimiseks, ei tohiks prioriteetseks hinnatud taotluse täitmise kohustus kaasa tuua vastutust kolmandate isikute ees kahju eest, mis võib tekkida liikmesriigi õigusega reguleeritud lepinguliste kohustuste rikkumise tõttu, niivõrd kui lepinguliste kohustuste rikkumine oli vajalik selleks, et järgida kohustuslikku prioriseerimist. Kui ettevõtja on prioriteetseks hinnatud taotluse sõnaselgelt vastu võtnud ja komisjon on pärast seda vastu võtnud rakendusakti, peaks ettevõtja täitma kõiki kõnealuse rakendusakti tingimusi. Kui ettevõtja ei täida rakendusaktis sätestatud tingimusi, peaks ta selle tagajärjel jääma ilma võimalusest kasutada lepingulisest vastutusest vabastust. Kui tingimuste täitmata jätmine on tahtlik või tingitud raskest hooletusest, peaks komisjonil olema võimalik määrata ettevõtjale trahv, järgides proportsionaalsuse põhimõtet.
- (39) Võttes arvesse, et eelarveabiks ja Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antavaks abiks tuleks teha kättesaadavaks konkreetsed summad, tuleks nende rakendamisel tagada sidusus ja vastastikune täiendavus.
- (40) Käesoleva määruse kohaldamine ei tohiks mõjutada teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära.

- (41) Käesolevat määrust ei kohaldata liikmesriikide suhtes, kes ei osale tõhustatud koostöös. Sellega seoses tuleks meelde tuletada, et teatavate liikmesriikide mitteosalemine tõhustatud koostöös ei vabasta neid kohustusest tagada ELi toimimise lepingu artikli 325 ja liidu finantshuvide kaitsmist käsitleva liidu *acquis*, sealhulgas nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95²², Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 883/2013,²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2017/1371,²⁴ määruse (EL, Euratom) 2024/2509 reeglite ja vajaduse korral nõukogu määruse (EL) 2017/1939²⁵ täielik jõustamine. Need liikmesriigid ja nende jurisdiktsiooni alla kuuluvad majandusüksused peaksid seega tegema oma pädevuse teostamisel täielikku koostööd kontrollikoja, OLAFi, komisjoni ja asjakohasel juhul Euroopa Prokuratuuriga.
- (42) Komisjoni ja Ukraina ametiasutuste vahel sõlmitav Ukraina toetuslaenu leping peaks sisaldama sätteid, mis on kooskõlas õiguste, vastutuse ja kohustustega, mis on sätestatud määruse (EL) 2024/792 artikli 9 kohases liidu ja Ukraina vahel allkirjastatud ja 20. juunil 2024 jõustunud rahastu rakendamise raamlepingus. Sellega tagatakse, et liidu finantshuvid, mis on seotud Ukraina toetuslaenuga, on tõhusalt kaitstud, ning nähakse ette asjakohased meetmed kõnealuse abiga seotud pettuste, korruptsiooni ja muude rikkumiste ärahoidmiseks ja tõkestamiseks. Samuti antakse sellega määruse (EL, Euratom) 2024/2509 kohaselt komisjonile, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF), Euroopa Kontrollikoja ja vajaduse korral Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja juurdepääs; sealhulgas annavad sellised õigused ja juurdepääsu kolmandad isikud, kes on seotud liidu vahendite rakendamisega Ukraina toetuslaenu kättesaadavuse perioodil ja pärast seda. Samuti peaks Ukraina teatama komisjonile Ukraina rahastu rakendamise raamlepingus sätestatud korra kohaselt rahaliste vahendite kasutamisega seotud rikkumistest.
- (43) Võttes arvesse Ukraina rasket olukorda, mille on põhjustanud Venemaa agressioonisõda, ja selleks, et toetada Ukrainat pikaajalise stabiilsuse saavutamisel, on asjakohane, et liit annab Ukraina toetuslaenu piiratud tagasinõudeõigusega laenuna, mis kuulub tasumisele siis, kui Ukraina saab Venemaalt raha või mitterahalist vara reparatsioonideks, hüvitist või mis tahes rahalist arveldust, mis ei ole territoorium.
- (44) Ukraina toetuslaenu rahaliste vahendite väljamaksmine peaks sõltuma komisjoni positiivsest hinnangust Ukraina esitatud rahastamisaotlusele. Makromajandusliku finantsabi tingimuste hindamine ei tohiks piirata muude liidu programmide ja rahastamisvahendite tingimuste täitmise hindamist. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi puhul peaks rahaliste vahendite väljamaksmine olema seotud selliste tegevuste, kulutuste ja meetmete lepingute või kokkulepetega, millega

²² Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, lk 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

²⁵ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

toetatakse Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust, mis on seotud kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega.

- (45) Käesoleva määrusega tuleks kehtestada asjakohased sätted Ukraina toetuslaenu rahastamiseks.
- (46) Ukraina rahastamisvajaduste kontekstis on asjakohane korraldada rahalise abi andmine mitmekesise rahastamise strateegia alusel, mis on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 224.
- (47) Kooskõlas 25 riigipea ja valitsusjuhi Euroopa Ülemkogu 18. detsembri 2025. aasta kohtumise raames väljendatud tugeva toetusega peaks Ukraina maksma Ukraina toetuslaenu tagasi siis, kui ta saab Venemaalt reparatsioone, ning liit jätab endale õiguse kasutada laenu tagasimaksmiseks liidus tõkestatud Venemaa varasid täielikus kooskõlas ELi ja rahvusvahelise õigusega.
- (48) Erandina Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/947²⁶ artikli 31 lõikest 3 ei tohiks käesoleva määruse kohastest laenudest tulenevat finantskohustust katta kõnealuse määrusega loodud välistegevuse tagatisega. Käesoleva määruse alusel laenudena antav toetus peaks olema finantsabi määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 223 lõike 1 tähenduses. Võttes arvesse finantsriske ja tagatiste olemasolu, ei tohiks käesoleva määruse alusel laenudena antava toetuse jaoks ette näha üle ülemmäära tagatavaid eraldisi ning erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 214 lõikest 1 ei tohiks kehtestada eraldiste määra.
- (49) Võttes arvesse Venemaa agressioonisõjast põhjustatud olukorda Ukrainas ja selleks, et toetada Ukrainat pikaajalise stabiilsuse saavutamisel, on asjakohane teha erand määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 223 lõike 4 punktist e ja anda liidule võimalus anda toetust laenukasutuse kulutusteks, et katta kulud, mille muidu kannaks Ukraina. Need kulud hõlmavad võlateeninuskulusid (rahastamiskulud ja likviidsuse juhtimise kulud) ja seonduvaid halduskulusid. Toetust laenukasutuse kulutusteks peetakse asjakohaseks vahendiks Ukraina toetuslaenu raames antava toetuse tulemuslikkuse tagamiseks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 223 lõike 1 tähenduses, eelkõige selleks, et vältida täiendavat survet Ukraina rahandusele.
- (50) Osalevad liikmesriigid peaksid ELi toimimise lepingu artikli 332 kohaselt katma tõhustatud koostöö käigus institutsioonidele tekkivad kulud, välja arvatud halduskulud. Selleks peaks liikmesriikidel, kes ei osale tõhustatud koostöös, olema õigus nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 609/2014²⁷ artikli 11 kohasele korrigeerimisele kõigi liidu eelarvest kaetavate tegevuskulude, eelkõige võlateeninuskulude ja tagatise realiseerimise osas. Institutsioonide halduskulud, mis tulenevad tõhustatud koostöö rakendamisest, tuleks katta liidu eelarvest ilma kohandusteta nende liikmesriikide jaoks, kes tõhustatud koostöös ei osale.

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/2021-06-14>).

²⁷ Nõukogu 26. mai 2014. aasta määrus (EL, Euratom) nr 609/2014 meetodite ja menetluse kohta, millega tehakse kättesaadavaks traditsioonilised, käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid, ning muude sularahavajaduste rahuldamiseks vajalike meetmete kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 168, 7.6.2014, lk 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/609/oj>).

- (51) Käesoleva määruse kohast liidu toetust Ukrainale peaks haldama komisjon.
- (52) Ukraina toetuslaenuna Ukrainale antav abi peaks lisanduma Ukraina rahastust antavale liidu toetusele ja täiendama seda. Komisjon peaks võimaluse korral püüdma minimeerida Ukraina haldus- ja aruandluskoormust.
- (53) Komisjon peaks võtma nõuetekohaselt arvesse nõukogu otsust 2010/427/EL²⁸ ja Euroopa välisteenistuse rolli kooskõlas nende pädevustega.
- (54) Euroopa Parlamendi pädev komisjon võib kutsuda Euroopa Komisjoni arutama Ukraina toetuslaenu dialoogi raames määruse rakendamisega seotud küsimusi. Komisjon peaks võtma arvesse kõiki Ukraina toetuslaenu dialoogi käigus, sealhulgas võimalikes Euroopa Parlamendi resolutsioonides, väljendatud seisukohtadega seotud üksikasju.
- (55) Selleks et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid jälgida käesoleva määruse rakendamist, peaks komisjon neid korrapäraselt teavitama käesoleva määruse kohase liidu abiga Ukrainale seotud asjade käigust ning edastama neile asjakohased dokumendid.
- (56) Et tagada käesoleva määrusega kehtestatud korra jätkuv tulemuslikkus, peaks komisjon selle piisavuse korrapäraselt läbi vaatama ning esitama selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, tagades seeläbi läbipaistvuse ja vastutuse.
- (57) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisevolitused. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011.
- (58) Kuna käesoleva määruse eesmärgid – nimelt anda Ukrainale prognoositavalt, pidevalt, korrapäraselt ja õigeaegselt rahalist ja majanduslikku abi 2026. ja 2027. aastaks, et aidata Ukrainal rahuldada Venemaa agressioonisõjast tulenevaid rahastamisvajadusi – ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid selle tegevuse mastaabi ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta, vajaduse korral tõhustatud koostöö kaudu, meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (59) Võttes arvesse kiireloomulisust, mis tuleneb erandlikest asjaoludest, mille on põhjustanud Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu agressioonisõda, peetakse asjakohaseks teha erand Euroopa Liidu lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule ja Euroopa Aatomiaenergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 sätestatud kaheksa nädala pikkusest tähtajast.
- (60) Pidades silmas olukorda Ukrainas, peaks käesolev määrus jõustuma kiiremas korras järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

²⁸ Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/427/EL, millega määratakse kindlaks Euroopa välisteenistuse korraldus ja toimimine (ELT L 201, 3.8.2010, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj>).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK ÜLDSÄTTED

Artikkel 1 **Reguleerimisese**

1. Käesoleva määrusega rakendatakse tõhustatud koostööd, mis käsitleb vahendi loomist liidu abi andmiseks Ukrainale 2026. ja 2027. aastaks laenuna, mis makstakse tagasi Venemaa makstavate reparatsioonidega (edaspidi „Ukraina toetuslaen“).
2. Selles sätestatakse Ukraina toetuslaenu eesmärk ja rahastamine, selle raames liidu poolt pakutava rahastuse vormid ja sellise rahastuse andmise reeglid.

Artikkel 2 **Ukraina toetuslaenu eesmärgid**

1. Ukraina toetuslaenu üldeesmärk on anda Ukrainale prognoositavalt, pidevalt, korralduslikult, paindlikult ja õigeaegselt rahalist ja majanduslikku abi, et aidata Ukrainal rahuldada rahastamisvajadusi, mis tulenevad eelkõige Venemaa agressioonisõjast ja sellest, et Venemaa ei maksa tasumisele kuuluvaid reparatsioone.
2. Selle üldeesmärgi saavutamiseks on Ukraina toetuslaenu erieesmärgid järgmised:
 - a. toetada Ukraina makromajanduslikku finantsstabiilsust välis- ja siserahastamise piirangute leevendamise kaudu;
 - b. toetada Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust majandus-, finants- ja tehnilise koostöö kaudu.

Artikkel 3 **Mõisted**

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „kaitseotstarbeline toode“ – kaubad, teenused ja ehitustööd, mis kuuluvad direktiivi 2009/81/EÜ artiklis 2 sätestatud kohaldamisalasse;
- (2) „EMP EFTA riik“ – Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liige, kes on Euroopa Majanduspiirkonna liige;
- (3) „erakorralise tulu kiirendamise laenud“ – rahastamiskõlblikud kahepoolsed laenud ja liidu makromajandusliku finantsabi laen vastavalt määrusele (EL) 2024/2773;
- (4) „mitteosalev liikmesriik“ – liikmesriik, kes ei osale nõukogu otsusega [XX] loodud tõhustatud koostöös;

- (5) „osalev liikmesriik“ – liikmesriik, kes osaleb nõukogu otsusega [XX] loodud tõhustatud koostöös;
- (6) „muud kaitse eesmärgil kasutatavad tooted“ – kaubad, teenused ja ehitustööd, mis ei kuulu direktiivi 2009/81/EÜ artiklis 2 sätestatud kohaldamisalasse ning mis on vajalikud või toodetud kaitse eesmärgil.

Artikkel 4

Ukraina toetuslaenu raames kättesaadav abi

1. Ukraina toetuslaenu maksimumsumma on 90 000 000 000 eurot. See summa tehakse Ukrainale kättesaadavaks kooskõlas Ukraina rahastamisvajadustega, nagu on ette nähtud artikli 8 kohaselt heaks kiidetud Ukraina rahastamisstrateegias.
2. Ukraina toetuslaen on kättesaadav kuni 31. detsembrini 2027. Komisjon teeb selle kättesaadavaks osamaksetena, mille võib välja maksta ühes või mitmes osas. Kõik osad makstakse välja hiljemalt 31. detsembriks 2028.
3. Kui Ukraina rahastamisvajadus Ukraina toetuslaenu kättesaadavuse ajal oluliselt väheneb, sealhulgas juhul, kui Venemaa hüvitab Ukraina sõjakahjud, võib komisjon artikli 27 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse kohaselt vähendada Ukraina toetuslaenu väljamaksmata summat või selle tühistada.
4. ELi toimimise lepingu artikli 332 kohaselt on mitteosalevatel liikmesriikidel õigus nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikli 11 kohasele korrigeerimisele seoses kuludega, mida rahastatakse heakskiidetud eelarvest ja mis tulenevad tõhustatud koostöö rakendamisest, välja arvatud institutsioonide halduskulud, mis kaetakse liidu eelarvest. Selline korrigeerimine hõlmab eelkõige kõiki võlateeninduskulusid ja tagatise realiseerimist.

Artikkel 5

Ukraina toetuslaenuna antava abi eeltingimused

1. Ukraina toetuslaenuna antava abi eeltingimus on see, et Ukraina jätkab tulemuslike demokraatlike mehhanismide, sealhulgas parlamentaarse mitmeparteisüsteemi ja õigusriigi järgimist ja austamist ning tagab jätkuvalt inimõiguste, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamise. Õigusriigi põhimõtte järgimine ja austamine hõlmab ka korruptsioonivastast võitlust.
2. Komisjoni talitused ja Euroopa välisteenistus teevad järelevalvet lõikes 1 sätestatud eeltingimuse täitmise üle, eelkõige enne artiklis 8 osutatud nõukogu rakendusotsuse vastuvõtmist ja artiklis 23 osutatud vahendite väljamaksmist. Lisaks võetakse järelevalve

raames arvesse rahvusvaheliste organite, näiteks Euroopa Nõukogu ja selle Veneetsia komisjoni asjakohaseid soovitusi. Komisjon teavitab järelevalvest Euroopa Parlamenti ja nõukogu.

II PEATÜKK

UKRAINA TOETUSLAENU RAKENDAMINE

Artikkel 6

Ukraina rahastamisstrateegia

1. Ukraina toetuslaenu raames finants- ja majandusabi saamiseks esitab Ukraina üldjuhul igal aastal komisjonile Ukraina rahastamisstrateegia, milles kirjeldatakse üksikasjalikult Ukraina rahastamisvajadusi ja -allikaid eelseisvaks 12 kuuks.
2. Ukraina rahastamisstrateegia sisaldab järgmist:
 - a. Ukraina rahastamisstrateegia aluseks olevad peamised makromajanduslikud eeldused;
 - b. teave Ukraina eelarve kohta kvartali ja aasta lõikes, sealhulgas:
 - i. kavandatav valitsemissektori eelarvepositsioon, esitatud valitsemissektori allsektorite lõikes;
 - ii. valitsemissektori ja selle peamiste allsektorite kulu- ja tuluproгноosid ning kulude ja tulude peamised komponendid vastavalt majanduslikule klassifikatsioonile;
 - iii. asjakohane teave valitsemissektori kulutuste kohta funktsioonide järgi, eelkõige kaitsekulutuste kohta;
 - iv. eelarves sisalduvate tulu- ja kulumeetmete kirjeldus ja maht;
 - v. lisa, mis sisaldab eelarveproгноoside aluseks olevat metoodikat ja eeldusi ning muid asjakohaseid parameetreid;
 - c. teave Ukraina valitsemissektori varasema ja prognoositud finantsarengu kohta kvartali ja aasta kaupa, sealhulgas:
 - i. teave valitsemissektori ja selle peamiste allsektorite likviidsusolukorra (rahasumma) kohta;
 - ii. võla amortiseerimine;
 - iii. võlakirjade emiteerimise strateegia;

- iv. muud võlga tekitavad ja vähendavad vood;
 - v. võlgnevused ja nende prognoositav areng;
- d. teave Ukraina toetuslaenu raames antud varasema abi rakendamise kohta, sealhulgas tagasinõuete kohta;
 - e. teave kavandatud mitterahalise sõjalise abi vajaduste kohta;
 - f. Ukraina eelarve ja kavandatud mitterahalise sõjalise abi vajaduste põhjal eeldatav välisrahastamisvajadus Ukraina rahastamisstrateegiaga hõlmatud ajavahemikul, sealhulgas kõnealuse eelarve summade jaotus, mis on vajalik käesoleva määruse artikli 2 lõike 2 punktide a ja b kohaldamiseks. See jaotus peab sisaldama väljastpoolt liitu ja Ukrainat ostetavate kaitseotstarbeliste toodete väärtust;
 - g. kohustustega seotud ja eeldatav välisrahastus ja mitterahaline sõjaline abi Ukraina rahastamisstrateegia esitamise ajal kõnealuse rahastamisstrateegiaga hõlmatud ajavahemikuks, sealhulgas sellise välisrahastamise summade jaotus, mida kasutatakse käesoleva määruse artikli 2 lõike 2 punktide a ja b kohaldamiseks;
 - h. käesoleva lõike punktides f ja g esitatud teabe põhjal eeldatav välisrahastamise puudujääk, mille jaoks Ukraina taotleb Ukraina rahastamisstrateegia raames Ukraina toetuslaenuna antavat abi, sealhulgas kõnealuse välisrahastamise puudujäägi summade jaotus käesoleva määruse artikli 2 lõike 2 punktide a ja b kohaldamiseks;
 - i. teave võimalike mitmeaastaste vajaduste ja nendega seotud eelarve kohta, et toetada käesoleva määruse IV peatüki kohaseid mitmeaastaseid kulutusi.
3. Ukraina võib esitada ajakohastatud Ukraina rahastamisstrateegiaid seni, kuni artikli 4 lõikes 1 osutatud Ukraina toetuslaenu maksimumsumma on Ukraina toetuslaenu raames tehtud kättesaadavaks kooskõlas artikliga 8.

Artikkel 7

Komisjoni hinnang Ukraina rahastamisstrateegiale

- 1. Komisjon hindab artikli 6 kohaselt esitatud Ukraina rahastamisstrateegiat põhjendamatult viivitusega.
- 2. Lõikes 1 osutatud hindamisel teeb komisjon tihedat koostööd Ukrainaga. Komisjon võib esitada tähelepanekuid või küsida lisateavet, sealhulgas kontrollida teavet liikmesriikide, kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. Ukraina esitab nõutud

lisateabe ja võib vajaduse korral Ukraina rahastamisstrateegia läbi vaadata, sealhulgas pärast selle esitamist.

3. Komisjon hindab Ukraina rahastamisstrateegiat ja eelkõige järgmist:
 - a. Ukraina rahastamisstrateegia täielikkus, teostatavus ja sidusus selle aluseks olevate eeldustega;
 - b. Ukraina rahastamisstrateegias sisalduva teabe kooskõla välisallikatega, sealhulgas Rahvusvahelise Valuutafondi hiljutiste ülevaadetega ning Ukraina rahastajate platvormilt ja Ukraina kaitseküsimuste kontaktrühmalt saadud teabega;
 - c. eeldatava välisrahastamise puudujäägi kooskõla Ukraina toetuslaenu järgmise soovitusliku jaotusega:
 - i. 30 000 000 000 eurot makromajandusliku finantsabi jaoks kooskõlas III peatükiga või laenu vormis antavaks eelarveabiks, mida rakendatakse Ukraina rahastu raames vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile;
 - ii. 60 000 000 000 eurot Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks kooskõlas IV peatükiga;
 - d. artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimuse täitmine.
4. Kui komisjon annab Ukraina rahastamisstrateegiale positiivse hinnangu, esitab ta viivitamata ettepaneku nõukogu rakendusotsuse kohta kooskõlas artikliga 8.
5. Kui komisjon annab Ukraina rahastamisstrateegiale negatiivse hinnangu, teavitab ta sellest viivitamata Ukrainat ja põhjendab oma hinnangut. Negatiivne hinnang ei takista Ukrainat esitamast muudetud Ukraina rahastamisstrateegiat.
6. Kui komisjon hindab Ukraina rahastamisstrateegia ajakohastamist, kohaldatakse käesoleva artikli sätteid.

Artikkel 8 **Nõukogu rakendusotsus**

1. Kui komisjon annab Ukraina rahastamisstrateegiale või selle ajakohastatud versioonile positiivse hinnangu, esitab ta nõukogule ettepaneku rakendusotsuse kohta, millega tehakse finants- ja majandusabi kättesaadavaks.
2. Lõikes 1 osutatud nõukogu rakendusotsuses:

- a. määratakse kindlaks Ukrainale kättesaadavaks tehtava abi summa, et aidata kaasa Ukraina rahastamisstrateegia rakendamisele, sealhulgas abi summa:
 - i. laenuna antava eelarveabi jaoks, mida rakendatakse vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile;
 - ii. makromajandusliku finantsabi jaoks kooskõlas III peatükiga;
 - iii. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks kooskõlas IV peatükiga;
 - b. määratakse kindlaks makromajandusliku finantsabi osamaksete maksimaalne arv ja soovituslik väärtus kooskõlas III peatükiga.
3. Kättesaadavaks tehtava Ukraina toetuslaenu summade kindlaksmääramisel:
- a. peetakse kinni artikli 4 lõikes 1 sätestatud Ukraina toetuslaenu maksimumsummast;
 - b. võetakse arvesse vajadust tagada koormuse õiglane jagamine teiste rahastajatega Ukraina rahastamisvajaduste katmisel;
 - c. määratakse eelarveabi puhul kindlaks, millises ulatuses võib korrapärast eelarveabi anda laenuna, mida rakendatakse vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile, või makromajandusliku finantsabina, vastavalt vajadusele.
4. Nõukogu võtab lõikes 1 osutatud rakendusotsuse vastu põhjendamatult viivitusega.

Artikkel 9

Vastastikune täiendavus ja kooskõlastamine

1. Ukraina toetuslaenu rakendamisel teeb komisjon tihedat koostööd Ukraina, liikmesriikide, asjaomaste rahvusvaheliste organite ja Ukraina rahastajatega, eelkõige Ukraina rahastajate platvormi ja Ukraina kaitseküsimuste kontaktrühma kaudu, et tagada ühtne ja järjepidev lähenemisviis Ukraina finants- ja majandusabi vajaduste rahuldamisele. Seejuures tugineb komisjon Euroopa välisteenistuse eksperditeadmistele.
2. Artikleid 5, 7, 13, 14, 15 ja artikli 23 lõike 1 punkti b kohaldatakse kooskõlas otsusega 2010/427/EL.

III PEATÜKK

MAKROMAJANDUSLIKU FINANTSABI VORMIS ANTAV

EELARVEABI

Artikkel 10

Eesmärk

1. Makromajanduslik finantsabi aitab katta Ukraina rahastamispuudujääki, mis on kindlaks määratud positiivse hinnangu saanud Ukraina rahastamisstrateegias.
2. Makromajandusliku finantsabi andmist haldab komisjon, tuginedes oma hinnangule artiklis 5 osutatud eeltingimuse kohta ja sellele, kas artiklis 11 osutatud vastastikuse mõistmise memorandumis sisalduvad poliitilised tingimused on rahuldavalt täidetud.

Artikkel 11

Vastastikuse mõistmise memorandum

1. Artikli 8 lõike 2 punkti a alapunktis ii osutatud makromajandusliku finantsabi heakskiidetud summade puhul lepib komisjon Ukrainaga kokku poliitilistes tingimustes, millega makromajanduslik finantsabi seotakse. Need poliitilised tingimused sätestatakse vastastikuse mõistmise memorandumis.
2. Poliitilised tingimused hõlmavad jõulisi ja ambitsioonikaid reformikohustusi, sealhulgas kohustusi, mille eesmärk on eeskätt tugevdada tulude kasutuselevõttu, et toetada Ukraina rahastamisvajadusi ja tegeleda riigi rahanduses esineva korrupsiooni algpõhjustega, sealhulgas parandades avaliku sektori kulutuste jätkusuutlikkust ja kvaliteeti ning suurendades riigi rahanduse juhtimise süsteemide tõhusust, läbipaistvust ja nendega seotud aruandekohustust. Need kohustused on vajaduse korral kooskõlas kõigi programmidega, mille Ukraina on sõlminud IMFiga, ja võivad minna kaugemale, kui see on asjakohane. Komisjon jälgib korrapäraselt kohustuste täitmisel tehtud edusamme.
3. Komisjon kiidab vastastikuse mõistmise memorandumit ja selle muudatuste allkirjastamise heaks rakendusaktidega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

IV PEATÜKK

ABI UKRAINA KAITSETÖÖSTUSE SUUTLIKKUSE TOETAMISEKS

Artikkel 12

Eesmärk

1. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antav abi peaks võimaldama Ukrainal teha kiireloomulisi ja mahukaid riiklikke investeeringuid, et toetada Ukraina kaitsetööstust ning selle integreerimist Euroopa kaitsetööstusega, võttes arvesse praegust kriisi ja edasisi väljavaateid. Eelkõige peaks kõnealune abi aitama kaasa Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ülesehitamisele, taastamisele ja ajakohastamisele, et suurendada kaitsetööstuse valmisolekut, võttes arvesse selle järkjärgulist tulevast integreerimist Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasiga ning toetades kaitseotstarbeliste toodete ja muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete õigeaegset kättesaadavust liidu ja Ukraina koostöö kaudu.
2. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust toetavad tegevused, kulutused ja meetmed peavad olema seotud kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega ning nende eesmärk peab olema:
 - a. kiirendada Ukraina kaitsetööstuse kohanemist struktuursete muutustega, sealhulgas tööstusharu tootmisvõimsuste loomise ja suurendamise ning asjakohase toetava tegevuse kaudu;
 - b. parandada Ukraina kaitsevajaduste rahuldamiseks kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete õigeaegset kättesaadavust, sealhulgas tarneaja lühendamise, tootmisaegade reserveerimise või kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete, vahetoodete või toorainete varude soetamise kaudu; või
 - c. tõhustada piiriülest koostööd Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ning Ukraina kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi vahel, võttes arvesse Ukraina kaitsetööstuse tugevdamise ja kaitsealaste hangete vajadusi, võimaldades Ukraina ja Euroopa kaitsetööstuse toodetud kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete asendatavust.

Artikkel 13
Rahastamiskõlblikkus

1. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust toetavad tegevused, kulutused ja meetmed, mis on seotud kaitseotstarbeliste toodete ja muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega, on rahastamiskõlblikud tingimusel, et need vastavad käesolevas artiklis sätestatud rahastamiskõlblikkuse tingimustele.
2. Kaitseotstarbelised tooted kuuluvad ühte järgmistest kategooriatest:
 - a. esimene kategooria: laskemoon ja raketid; suurtükiväe süsteemid, sealhulgas süvaalas täpsusrünnakute tegemise võime; maapealsed lahinguvõimed ja nende tugisüsteemid, sealhulgas sõdurivarustus ja jalaväerelvad; väikesed mehitamata õhusõidukid (NATO I klass) ja asjaomased mehitamata õhusõidukite tõrje süsteemid, elutähtsa taristu kaitse, kübersüsteemid; sõjaväeline liikuvus, sealhulgas liikuvuse vastumeetmed;
 - b. teine kategooria: õhu- ja raketikaitse-süsteemid; merendusalsed pealvee- ja allveevõimed; muud kui väikesed mehitamata õhusõidukid (NATO II ja III klass) ja asjaomased mehitamata õhusõidukite tõrje süsteemid; strateegilised võimaldid, nagu strateegiline õhutransport, õhus tankimise võime, C4ISTAR-i süsteemid ning kosmosevarad ja -teenused; kosmosevarade kaitse; tehisintellekt ja elektrooniline võitlus.
3. Tegevused, kulutused ja meetmed, millega toetatakse Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust seoses kaitseotstarbeliste toodete ja muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega, ei tohi olla vastuolus liidu ega selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, mis on kindlaks määratud ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames Euroopa Liidu lepingu V jaotise alusel, sealhulgas heanaaberlike suhete põhimõttega, ega käesoleva määruse artiklis 2 sätestatud eesmärkidega.
4. Kaitseotstarbelisi tooteid toodetakse kooskõlas järgmiste tingimustega.
 - a. Tootmisega seotud tootjad ja alltöövõtjad peavad olema asutatud ja nende juhtimisstruktuurid peavad asuma liidus, EMP EFTA riigis või Ukrainas. Nad ei tohi olla sellise kolmanda riigi kontrolli all, mis ei ole EMP EFTA riik või Ukraina, ega muu kolmanda riigi üksuse kontrolli all, mis ei ole asutatud liidus, EMP EFTA riigis või Ukrainas.
 - b. Erandina punktist a ja selleks, et võtta arvesse tööstuskoostööd ELi-väliste partneritega, on rahastamiskõlblikud kaitseotstarbelised tooted, mille tootmisega on

seotud alltöövõtja, kellele eraldatakse 15–35 % lepingu maksumusest ja kes ei ole asutatud või kelle juhtimisstruktuurid ei asu liidus, EMP EFTA riigis ega Ukrainas, tingimusel et täidetud on vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- i. tootja ja alltöövõtja otsene, kaitseotstarbelise tootega seotud lepinguline suhe on kujunenud välja enne 28. maid 2025;
 - ii. tootja kohustub kahe aasta jooksul uurima, kas selle alltöövõtja sisend on võimalik asendada liidust, EMP EFTA riikidest või Ukrainast pärit alternatiivse, piiranguteta sisendiga, mis vastab tehnilistele ja ajalistele nõuetele.
- c. Erandina punktist a on rahastamiskõlblikud kaitseotstarbelised tooted, millega on seotud liidus asutatud tootjad või alltöövõtjad, keda kontrollib muu kolmas riik või muu kolmanda riigi üksus, mis ei ole EMP EFTA riik ega Ukraina, kui sellele tootjale või alltöövõtjale on tehtud taustauuring määruse (EL) 2019/452 tähenduses ja vajaduse korral on võetud asjakohaseid leevendusmeetmeid või kui see tootja on esitanud punkti d kohased tagatised, mida on kontrollinud liikmesriik, kus ta on asutatud.
- d. Käesoleva lõike punktis c osutatud tagatised peavad andma kindluse selle kohta, et tootja või alltöövõtja osalemine kaitseotstarbelise toote tootmises ei ole vastuolus liidu ega selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, mis on määratud kindlaks Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohase ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames. Tagatistest peab eeskätt nähtuma, et tegevuste, kulutuste ja meetmete eesmärkide saavutamiseks on olemas meetmed, millega tagatakse, et:
- i. tootja või alltöövõtja üle ei teostata kontrolli viisil, mis takistaks või piiraks tema suutlikkust rakendada toetatavaid tegevusi, kulutusi ja meetmeid, ning
 - ii. mitteassotsieerunud kolmandal riigil või mitteassotsieerunud kolmanda riigi üksusel puudub juurdepääs toodetava kaitseotstarbelise tootega seotud salastatud või tundlikule teabele ning kaitseotstarbelise toote tootmisega seotud töötajad või muud isikud on vajaduse korral läbinud kooskõlas riigisiseste õigusnormidega liikmesriigi julgeolekukontrolli.
- e. Tootmisega seotud tootjate ja alltöövõtjate taristu, rajatised, vara ja ressursid, mida kasutatakse tootmise jaoks, peavad paiknema mõne liikmesriigi, EMP EFTA riigi või Ukraina territooriumil. Kui tootmisega seotud tootjal või alltöövõtjal ei ole

liikmesriigi, EMP EFTA riigi või Ukraina territooriumil hõlpsasti kättesaadavaid alternatiive või asjakohast taristut, rajatisi, vara ega ressursse, võib ta kasutada oma taristut, rajatisi, vara ja ressursse, mis paiknevad või mida hoitakse väljaspool neid territooriume, eeldusel et nende kasutamine ei ole vastuolus liidu ega selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega.

- f. Tootmisega seotud tootjaid ja alltöövõtjaid võidakse lugeda käesolevas lõikes osutatud rahastamiskõlblikkuse tingimustele vastavaks, kui nad on täitnud samaväärsed tingimused, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustes (EL) 2018/1092,²⁹ (EL) 2021/697,³⁰ (EL) 2023/1525³¹ ja (EL) 2023/2418³² või määruses (EL) 2025/1106, ning tingimusel, et ükski hilisem muudatus ei sea nende tingimuste täitmist kahtluse alla.
- g. Väljastpoolt liitu, EMP EFTA riike ja Ukrainat pärit komponentide maksumus ei tohi olla suurem kui 35 % kaitseotstarbelise toote komponentide hinnangulisest maksumusest. Ühtegi komponenti ei tohi hankida sellisest kolmandast riigist, kes tegutseb vastuolus liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega.
- h. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud teise kategooria kaitseotstarbeliste toodete puhul peab tootjal olema võimalik ilma kolmandate riikide või kolmandate riikide üksuste piiranguteta otsustada hangitava kaitseotstarbelise toote disaini fikseerimise, kohandamise ja edasiarendamise üle, sealhulgas peab tal olema õigus asendada või eemaldada komponente, mille suhtes kolmandad riigid või kolmandate riikide üksused kohaldavad piiranguid.
- i. Käesoleva lõike kohaldamisel tähendab „tootmisega seotud alltöövõtja“ õigussubjekti, kes pakub kriitilise tähtsusega sisendeid, millel on toote toimimise seisukohast olulised ainulaadsed omadused, ja kellele eraldatakse vähemalt 15 %

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL) 2018/1092, millega kehtestatakse Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm eesmärgiga toetada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõime ja uuendusvõimet (ELT L 200, 7.8.2018, lk 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj>).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/697, millega luuakse Euroopa Kaitsefond ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2018/1092 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>).

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1525, mis käsitleb laskemoona tootmise toetamist (ELT L 185, 24.7.2023, lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj>).

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. oktoobri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2418, millega luuakse instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu (EDIRPA) (ELT L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj>).

lepingu maksumusest ning kes vajab lepingu täitmiseks juurdepääsu salastatud teabele.

5. Erandina lõigetest 2 ja 4, ent järgides täielikult lõiget 3, on juhul, kui teatava kaitseotstarbelise toote järele on Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu tungiv vajadus, sellise kaitseotstarbelise toote hankimine käesoleva peatüki alusel rahastamiskõlblik ka siis, kui see ei vasta ühele või mitmele lõigetes 2 ja 4 sätestatud tingimusele, tingimusel et:
 - a. puudub samaväärne toode, mis rahuldaks sellist kiireloomulist vajadust ja vastaks lõigetes 2 ja 4 sätestatud tingimustele, või see ei ole nõutavas ulatuses kättesaadav või
 - b. sellise toote tarneaeg on oluliselt lühem kui tootel, mis vastaks lõigetes 2 ja 4 sätestatud tingimustele, isegi kui selle toote kohta on esitatud artiklis 19 osutatud prioriteetne taotlus.

Sellisel juhul esitab Ukraina talle mõistlikult kättesaadava teabe, mis tõendab, et kõnealuse erandi kohaldamise tingimused on täidetud, võimaldades komisjonil seda põhjendamatu viivitusega kontrollida. Punkti b puhul peab teave sisaldama ametlikku kohustust pidada kinni tarneajast.

Kaitseotstarbelisi tooteid hangitakse kolmandates riikides asuvatelt tootjatelt üksnes juhul, kui punktides a ja b kirjeldatud asjaoludel ei ole liidus muid alternatiive.

Komisjon kinnitab sellised erandid rakendusaktiga artikli 27 lõikes 3 osutatud kontrollimenetluse korras.

6. Kui see on asjakohane tagavad liikmesriigid, et Ukraina toetuslaenust toetust saavate hangetega seotud menetlused muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete hankimiseks ja vastavad hankelepingud sisaldavad asjakohaseid rahastamiskõlblikkuse tingimusi, millega kaitstakse liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve.
7. Erandina lõikest 4 kasutatakse käesoleva artikli lõike 8 punkti e kohast osalust kooskõlas vastava liidu programmi rahastamiskõlblikkuse tingimustega.
8. Kaitseotstarbeliste toodete või muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega seotud tegevusi, kulutusi ja meetmeid rakendatakse ühe järgmise rakendamismeetodi alusel:
 - a. Ukraina hanked, tingimusel et komisjon või osalevad liikmesriigid on hanke või tarne kinnitanud. Ukraina vastutab selliste hangete eest kooskõlas Ukraina õigusega

ning komisjoni või osalevate liikmesriikide poolne kinnitamine hõlmab lepingudokumentide, arvete ja tarnesertifikaatide pistelist kontrolli ning tarnijate ja tarnete füüsilist kontrolli;

- b. Ukraina hanked, mida käsitatakse ühishangetena kooskõlas määrusega (EL) 2025/1106;
- c. Ukraina ja liikmesriikide või Euroopa Kaitseagentuuri vahelised lepingud;
- d. Ukraina ja rahvusvaheliste või valitsustevaheliste organisatsioonide vahelised hankelepingud;
- e. Ukraina osalus [*Euroopa kaitsetööstuse programmi määrusega*] loodud Ukraina toetusvahendis, määrusega (EL) 2024/792 loodud Ukraina investeerimisraamistikus seoses kahesuguse kasutusega kaupadega või muudes liidu programmides.

Alla 7 000 000 euro suuruste hangete puhul võib muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega seotud tegevusi, kulutusi ja meetmeid rakendada ka Ukraina hangete kaudu, tingimusel et on tagatud usaldusväärne finantsjuhtimine ja liidu finantshuvide kaitse.

- 9. Lõikes 8 osutatud hangete, kokkulepete või osalusega seotud Ukraina sõlmitud lepingud on rahastamiskõlblikud, kui need on allkirjastatud pärast 14. jaanuari 2025, tingimusel et need vastavad käesolevas artiklis sätestatud nõuetele.
- 10. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 26 vastu delegeeritud õigusakt, et täiendada käesolevat määrust, laiendades rahastamiskõlblikkuse kriteeriume muudele kolmandatele riikidele kui EMP EFTA riigid ja Ukraina, kui see ei ole vastuolus liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuvidega, tingimusel et need riigid on sõlminud liiduga nõukogu määruse 2025/1106 artikli 17 kohase lepingu.

Artikkel 14 **Tootevormid**

- 1. Artikli 8 lõike 2 punkti a alapunktis iii osutatud Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks heakskiidetud abisummade suhtes koostab Ukraina vormi iga tegevuse, kulu ja meetme kohta, mis on seotud kaitseotstarbelise toote või muu kaitse eesmärgil kasutatava tootega, mille jaoks ta kavatseb abi taotleda. Vormil esitatakse:
 - a. kaitseotstarbelise toote või muu kaitse eesmärgil kasutatava toote kirjeldus;
 - b. teave artiklis 13 sätestatud nõuete täitmise kohta.

2. Ukraina konsulteerib vormi üle komisjoniga, et tagada vastavus artiklile 13. Kui komisjon hindab, kas alternatiivne rakendusmeetod on ökonoomsem, või kättesaadavaid hindu, võtab ta arvesse liikmesriikide pakutavat kaasrahastust. Ukrainale kõige sobivama rakendamismeetodi kohta ettepanekut tehes võtab komisjon arvesse asjaomase toote tarnimise, tegevuse, kulutuse või meetme tähtsust, kättesaadavaid hindu, asjaomase rakendamismeetodiga saadud varasemaid kogemusi ja, kui see on põhjendatud, selle rakendamismeetodi alusel tootjatega saadud varasemaid kogemusi. Kui Ukraina ei määra kindlaks artikli 13 lõike 8 kohast rakendamismeetodit või kui komisjon leiab, et alternatiivne rakendamismeetod on ökonoomsem, tõhusam või tulemuslikum, võib komisjon teha Ukrainale rakendamismeetodi kohta ettepaneku.
3. Erandina lõikest 1 ei nõuta Ukrainalt vormi koostamist artikli 13 lõike 8 punkti e rakendamise suhtes.

Artikkel 15

Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühm

1. Et aidata kaasa Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi rakendamisele, moodustab komisjon Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühma.
2. Lisaks komisjoni talituste ja Euroopa välisteenistuse esindajatele kuuluvad Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühma osalevate liikmesriikide ja EMP EFTA riikide esindajad. Ukraina kutsutakse Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühma koosolekutele, kui see on asjakohane.
3. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse eksperdirühm annab kaitseotstarbeliste toodete ja muude kaitse eesmärkidel kasutatavate toodete ning rakendamismeetodi kohta nõu, jagab eksperditeadmisi ning pakub tuge.

Artikkel 16

Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi haldamine

Ukraina avab erikonto, mille ainus eesmärk on hallata finants- ja majandusabi, mida ta on saanud oma kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks. Erikonto suhtes kehtivad järgmised tingimused:

- a. kõik maksed, mis on seotud Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi jaoks vajalike lepingute ja kokkulepetega, tehakse sellelt kontolt;
- b. komisjonile antakse selle konto üle järelevalve teostamise õigus;

- c. Ukraina esitab komisjonile kümne tööpäeva jooksul pärast iga kuu lõppu igakuise aruande, mis sisaldab järgmist teavet:
- i. iga eelmisel kuul kontolt tehtud makse kuupäev ja summa;
 - ii. iga makse saaja nimi;
 - iii. iga makse otstarbe kirjeldus ja selle seos rahastustaotluses esitatud lepingute või kokkulepetega;
 - iv. mis tahes muu teave, mida komisjon võib põhjendatult nõuda.

Artikkel 17
Rakendamise järelevalve

1. Komisjon teeb Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi rakendamise ja sealhulgas toodete tarnimise üle käesoleva artikli kohast järelevalvet.
2. Artikli 13 lõike 8 punkti a kohaste Ukraina hangete puhul, mille kinnitab komisjon, rakendab komisjon selles punktis sätestatud kinnitamisprotsessi.
3. Artikli 13 lõike 8 punkti a kohaste Ukraina hangete puhul, mille on kinnitanud osalevad liikmesriigid, teeb kooskõlas kõnealuse sättega hanke rakendamise ja tarnete üle järelevalvet osalev liikmesriik, kes annab selle kohta komisjonile aru.
4. Artikli 13 lõike 8 punkti b kohaste Ukraina hangete puhul teevad hanke rakendamise ja tarnete üle järelevalvet sellises ühishankes osalevad liikmesriigid, kes annavad selle kohta komisjonile aru. Kui määruse (EL) 2025/1106 kohase ühishanke kontekstis nõustub mitteosalev liikmesriik järgima ja kohaldama käesolevas määruses sätestatud rahastamiskõlblikkuse norme, tagab liidu finantshuvide kaitse ja on avaliku sektori hankija, kes tegutseb teiste riikide nimel, nõuab Ukraina osalemise tingimusena, et mitteosalev liikmesriik jälgiks hanke rakendamist ja tarnimist ning annaks komisjonile aru.
5. Artikli 13 lõike 8 punkti c kohaste Ukraina ja osalevate liikmesriikide vaheliste lepingute puhul teeb lepingu rakendamise ja tarnete üle järelevalvet osalev liikmesriik, kes annab selle kohta komisjonile aru. Ukraina ja mitteosalevate liikmesriikide vahel artikli 13 lõike 8 punkti c kohaselt sõlmitavate lepingute puhul lisab Ukraina sellistesse lepingutesse vastava mitteosaleva liikmesriigi kohustused olla seotud käesolevas määruses sätestatud rahastamiskõlblikkuse normidega ja neid kohaldada, et tagada liidu

finantshuvide kaitse ning jälgida lepingu rakendamist ja tarneid ning esitada komisjonile aruanne.

6. Artikli 13 lõike 8 punkti c kohaste Ukraina ja Euroopa Kaitseagentuuri vaheliste lepingute puhul teeb lepingu rakendamise ja tarnete üle järelevalvet Euroopa Kaitseagentuur, kes annab selle kohta komisjonile aru.
7. Artikli 13 lõike 8 punkti d kohaste Ukraina ja rahvusvaheliste või valitsustevaheliste organisatsioonide vaheliste hankelepingute puhul lisab Ukraina sellisesse hankelepingusse vastava rahvusvahelise või valitsustevahelise organisatsiooni kohustuse jälgida hanke rakendamist ja tarneid ning anda selle kohta komisjonile aru.
8. Lõikeid 1–7 ei kohaldata artikli 13 lõike 8 kohaste Ukraina hangete suhtes, mis on seotud muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodetega seotud tegevuste, kulutuste ja meetmetega, kui nende maksumus on alla 7 000 000 euro. Ukraina annab komisjonile siiski korrapäraselt aru selle kohta, kuidas ta jälgib nende hangete rakendamist ja tarnimist. Komisjon teeb riskipõhiseid kontrolle.
9. Kui Ukraina teavitab kooskõlas artikli 20 lõike 2 punktiga g komisjoni lepingu rakendamata jätmisest või kui komisjon saab teada käesoleva artikli kohaste toodete tarnimata jätmisest või artiklis 16 osutatud kontrol olevate rahaliste vahendite kasutamata jätmisest, teeb komisjon Ukrainaga koostööd, et need rahalised vahendid käesoleva määruse sätete kohaselt ümber suunata.

Artikkel 18

Raamlepingute ja lepingute muutmine

1. Kui kaitseotstarbeliste toodetega seotud tegevusi, kulutusi või meetmeid rakendatakse liidus artikli 13 lõike 8 punktis b või c osutatud meetodi abil, kohaldatakse kehtiva raamlepingu või lepingu suhtes lõigetes 2–4 sätestatud norme, kui sellise raamlepingu või lepingu esemeks on kaitseotstarbeliste toodete ostmine ja seda kasutatakse kõnealuse rakendusmeetodi puhul ning sellega ei ole ette nähtud oluliste muudatuste tegemise võimalust. Kui raamlepingu või lepingu sõlminud hankija kohaldab lõikeid 2 ja 3, peab ta saama eelneva nõusoleku ettevõtjalt, kellega ta on kõnealuse raamlepingu või lepingu sõlminud.
2. Kui kehtiv kaitseotstarbeliste toodete raamleping või leping on sõlmitud ettevõtjaga, kes vastab käesoleva määruse artikli 13 lõigetes 4 ja 5 sätestatuga samaväärsetele

kriteeriumidele, võib osaleva liikmesriigi hankija seda muuta, et lisada raamlepingu või lepingu osaliste hulka Ukraina.

3. Erandina direktiivi 2009/81/EÜ artikli 29 lõike 2 kolmandast lõigust võib osaleva liikmesriigi hankija oluliselt muuta koguseid, mis on sätestatud raamlepingus või lepingus, mille eeldatav maksumus ületab direktiivi 2009/81/EÜ artiklis 8 kindlaks määratud piirmäära, kui kõnealune raamleping või leping on sõlmitud ettevõtjaga, kes vastab käesoleva määruse artikli 13 lõigetes 4 ja 5 sätestatuga samaväärsetele kriteeriumidele, ja kõnealune muudatus on rangelt vajalik käesoleva artikli lõike 2 kohaldamiseks.
4. Kui leping sisaldab indekseerimisklauslit, on käesoleva artikli lõikes 3 osutatud maksumuse arvutamisel kontrollväärtuseks ajakohastatud maksumus.
5. Hankija, kes on lõikes 2 või 3 osutatud juhtudel raamlepingut või lepingut muutnud, avaldab kooskõlas direktiivi 2009/81/EÜ artikliga 32 Euroopa Liidu Teatajas sellekohase teate.
6. Lõigetes 2 ja 3 osutatud juhtudel kohaldatakse raamlepingu või lepingu osaliseks olevate hankijate suhtes võrdsete õiguste ja kohustuste põhimõtet, eelkõige seoses hangitavate lisakoguste maksumusega.

Artikkel 19

Kaitseotstarbeliste toodete vabatahtlik prioriseerimine

1. Üksnes käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil ja juhul, kui Ukrainal on suuri raskusi hädavajalike ja artikli 13 lõikes 4 või 5 sätestatud rahastamiskõlblikkuse nõuetele vastavate kaitseotstarbeliste toodete tarnelepingute sõlmimisel või täitmisel, võib ettevõtja koos osaleva liikmesriigiga, kelle territooriumil tema tootmiskoht asub, esitada komisjonile ühiselt taotluse võtta prioriseerimismeede, millega prioriseerida kõnealuse ettevõtja poolt toodetud selliste toodete teatav tellimus.
2. Lõikes 1 osutatud ühistootlus sisaldab järgmisi elemente:
 - a. Ukraina esialgne taotlus;
 - b. loetelu toodetest, mille suhtes prioriseerimismeedet kohaldatakse, nende spetsifikatsioon ja tarnitav kogus;
 - c. tähtaeg, mille jooksul tuleb nende toodete tarned lõpule viia;

- d. tõendid selle kohta, et ilma prioriseerimismeetmeta ei saa ettevõtja punktis a osutatud Ukraina taotlust rahuldada;
 - e. viide õiglasele ja mõistlikule hinnale, millega prioriseerimismeedet saab rakendada, ning seda hinda põhjendavad asjaolud.
3. Lõikes 1 osutatud taotluse saamisel hindab komisjon seda põhjendamatu viivitusega.
4. Komisjon tugineb lõikes 3 osutatud hindamisel objektiivsetele, faktilistele, mõõdetavatele ja põhjendatud andmetele, et teha kindlaks, kas selline prioriseerimine on lõikes 1 osutatud suurtest raskustest ülesaamiseks mõõdapääsmatu.
5. Kui lõikes 3 osutatud hindamisel jõutakse järeldusele, et prioriseerimine on mõõdapääsmatu, võtab komisjon prioriseerimismeetme vastu rakendusaktiga, milles sätestatakse:
- a. prioriteetseks hinnatud taotluse õiguslik alus, mida ettevõtja peab järgima;
 - b. loetelu toodetest, mille suhtes prioriteetseks hinnatud taotlust kohaldatakse, nende spetsifikatsioon ja tarnitav kogus;
 - c. tähtaeg, mille jooksul prioriteetseks hinnatud taotlus tuleb täita;
 - d. prioriteetseks hinnatud taotluse kasusaajad;
 - e. selliste lepinguliste kohustuste ulatus, mille suhtes prioriteetne taotlus on ülimuslik;
 - f. lepingulisest vastutusest vabastamine käesoleva artikli lõikes 7 sätestatud tingimustel ning
 - g. käesoleva artikli lõigetes 12–18 sätestatud karistused kõnealusest rakendusaktist tulenevate kohustuste täitmata jätmise eest.
- Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
6. Lõikes 5 osutatud prioriseerimismeede:
- a. sisaldab õiglast ja mõistlikku hinda, mille puhul on võetud nõuetekohaselt arvesse ettevõtjale prioriseerimismeetme täitmisel olemasolevate lepinguliste kohustustega võrreldes tekkivaid alternatiivkulusid, ning
 - b. on lõikes 5 osutatud rakendusaktis sätestatud tingimustel ülimuslik era- ja avalik-õiguslike lepinguliste kohustuste suhtes, mis on seotud kaitseotstarbeliste toodetega, mille suhtes prioriseerimismeedet kohaldatakse.

7. Ettevõtja, kes täidab lõike 5 kohast prioriseerimismeedet, ei vastuta osaleva liikmesriigi õigusega reguleeritud lepingulise kohustuse rikkumise eest, tingimusel et:
 - a. lepingulise kohustuse rikkumine on taotletava prioriseerimise jaoks rangelt vajalik;
 - b. lõikes 5 osutatud rakendusakti on järgitud ning
 - c. lõikes 1 osutatud taotluse ainus eesmärk ei olnud eelneva era- või avalik-õigusliku lepingulise kohustuse põhjendamatu vältimine.
8. Ettevõtja, kelle suhtes kohaldatakse prioriseerimismeedet, võib taotleda komisjonilt lõikes 5 osutatud rakendusakti muutmist, kui ta leiab, et see on nõuetekohaselt põhjendatud ühel järgmistest põhjustest:
 - a. kui ettevõtja ei suuda prioriseerimismeedet ebapiisava tootmisvõimekuse või tootmisvõimsuse tõttu täita isegi taotluse eeliskohtlemise korral;
 - b. prioriseerimismeetme lõpuleviimine tooks ettevõtjale kaasa ebamõistliku majandusliku koormuse ja eriti suured raskused.
9. Ettevõtja esitab kogu asjakohase ja põhjendatud teabe, mis võimaldab komisjonil hinnata lõikes 8 osutatud muutmistaotluse põhjendatust.
10. Olles ettevõtja esitatud põhjendused ja tõendid läbi vaadanud, võib komisjon pärast konsulteerimist osaleva liikmesriigiga, kelle territooriumil asjaomase ettevõtja asjaomane tootmiskoht asub, ja selle liikmesriigi eelneval nõusolekul muuta oma rakendusakti, vabastades asjaomase ettevõtja osaliselt või täielikult käesolevast artiklist tulenevatest kohustustest.
11. Kui ettevõtja pärast seda, kui ta on sõnaselgelt nõustunud komisjoni nõutud tellimusi prioriseerima, ei täida tahtlikult või raske hooletuse tõttu kohustust need tellimused prioriteetsena täita, määratakse talle käesoleva artikli lõigetes 12–18 sätestatud trahvid, välja arvatud juhul, kui:
 - a. ettevõtja ei suuda prioriteetseks hinnatud taotlust ebapiisava tootmisvõimekuse või tootmisvõimsuse tõttu või tehnilistel põhjustel täita või
 - b. taotluse täitmine või lõpuleviimine tooks ettevõtjale kaasa ebamõistliku majandusliku koormuse ja eriti suured raskused, sealhulgas talitluspidevusega seotud märkimisväärse riski.

Trahvidest saadud tulu käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 5 tähenduses ning see lisatakse välisabiprogrammile, mille raames on Ukraina rahastamiskõlblik.

12. Kui komisjon peab seda vajalikuks ja proportsionaalseks, võib ta määrata rakendusaktidega ettevõtjatele trahve, mis ei ületa 300 000 eurot, kui ettevõtja tahtlikult või raske hooletuse tõttu ei täida kohustust täita käesoleva artikli kohane prioriteetseks hinnatud taotlus.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

13. Enne lõike 12 kohase otsuse tegemist annab komisjon asjaomasele ettevõtjale võimaluse esitada lõike 15 kohaselt oma seisukohad. Tehes kindlaks, kas trahve tuleks pidada vajalikuks ja proportsionaalseks, võtab komisjon arvesse kõiki ettevõtja esitatud nõuetekohaselt põhjendatud põhjendusi.
14. Trahvisumma kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse rikkumise laadi, raskusastet ja kestust, sealhulgas seda, kas ettevõtja on prioriteetseks hinnatud tellimuse või prioriteetseks hinnatud taotluse osaliselt täitnud.
15. Enne lõike 12 kohase otsuse vastuvõtmist tagab komisjon, et asjaomastele ettevõtjatele on antud võimalus esitada märkusi järgmise kohta:
 - a. komisjoni esialgsed järeldused, sealhulgas kõik komisjoni esitatud vastuväiteid, ning
 - b. meetmed, mida komisjon võib käesoleva lõike punktis a osutatud esialgsete järelduste põhjal kavatseda võtta.
16. Asjaomased ettevõtjad võivad esitada komisjonile oma tähelepanekud komisjoni esialgsete järelduste kohta tähtaja jooksul, mille komisjon on oma esialgsetes järeldustes määranud ja mis ei tohi olla lühem kui 14 tööpäeva.
17. Komisjoni määratud trahvid võivad põhineda üksnes sellistel vastuväidetel, mille kohta asjaomastel ettevõtjatel on olnud võimalik esitada oma seisukoht.
18. Kui komisjon on teavitanud asjaomaseid ettevõtjaid lõikes 15 osutatud esialgsetest järeldustest, võimaldab ta vastavalt kokkulepitud avalikustamistingimustele taotluse korral juurdepääsu komisjoni materjalidele, võttes arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi või selleks, et säilitada mis tahes isiku ärisaladusi või muud

konfidentsiaalsed teavet. Materjalidega tutvumise õigus ei hõlma konfidentsiaalsed teavet ega komisjoni ja osalevate liikmesriikide ametiasutuste sisedokumente, eelkõige komisjoni ja osalevate liikmesriikide ametiasutuste vahelist kirjavahetust. Käesolev lõige ei takista komisjoni avalikustamast ja kasutamast teavet, mis on vajalik rikkumise tõendamiseks.

19. Käesolev artikkel ei piira osalevate liikmesriikide õigust kaitsta ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b alusel oma olulisi julgeolekuhuve.

V PEATÜKK RAHASTAMINE JA RAKENDAMINE

Artikkel 20

Ukraina toetuslaenu leping

1. Ukraina toetuslaenu üksikasjalikud finantstingimused sätestatakse Ukraina toetuslaenu lepingus.
2. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 223 lõikes 4 sätestatud elementidele sisaldab Ukraina toetuslaenu leping järgmisi nõudeid:
 - a) Ukraina toetuslaen on piiratud tagasinõudeõigusega laen, mis tuleb tagasi maksta punktis j kindlaks määratud tagasimaksekohustuse käivitava sündmuse toimumisel;
 - b) Ukraina seab oma nõudele saada Venemaalt reparatsioone liidu kasuks tagatisõiguse, mis on Ukraina toetuslaenu tagatiseks. Tagatisõiguse väärtus on igal ajahetkel võrdne Ukraina toetuslaenu raames väljamakstud vahendite väärtusega;
 - c) Ukraina toetuslaenu lepingu ja selle vahendite suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2024/792 artiklis 9 osutatud Ukraina rahastu rakendamise raamlepingus sätestatud õigusi, vastutust ja kohustusi;
 - d) artikli 8 lõike 2 punkti a alapunktis i osutatud abisummat rakendatakse kooskõlas määruse (EL) 2024/792 III peatükiga, välja arvatud laenu kestust ja tagasimaksmist, sh toetust laenukasutuse kulutusteks, käsitlevate normide puhul, mis on reguleeritud käesoleva määrusega;
 - e) Ukraina kasutab samu juhtimis- ja kontrollisüsteeme, mis on ette pandud määruse (EL) 2024/792 alusel kehtestatud Ukraina kavas, sealhulgas pärast kõnealuse määruse artikli 6 lõikes 2 osutatud toetuse kättesaadavuse ajavahemikku;
 - f) komisjonil on õigus teha kogu projektitsükli jooksul järelevalvet käesoleva määruse IV peatüki kohaste Ukraina ametiasutuste tegevuste, kulutuste ja meetmete üle;
 - g) Ukraina teavitab komisjoni viivitamata, kui Ukraina toetuslaenu kaudu rahastatava lepingu või kokkuleppe projekti ei rakendata;

- h) Ukraina täidab jätkuvalt artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimust;
- i) Ukraina ei tühistanud ühtegi korruptsioonivastase võitlusega seotud meetet, mis on võetud muude praeguste või varasemate liidu või IMFi toetusvahendite alusel;
- j) Ukraina on kohustatud maksma tagasi Ukraina toetuslaenu põhisumma 30 päeva jooksul pärast seda, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest, mis on kõik käesoleva määruse tähenduses tagasimaksekohustuse käivitavad sündmused:
 - i. Ukraina saab Venemaalt reparatsioonide, hüvitiste või mis tahes finantstehingu kujul raha, millisel juhul kehtib tagasimaksekohustus tehingu summa ulatuses, või
 - ii. Ukraina saab Venemaalt reparatsioonide, hüvitiste või finantstehingu kujul mitterahalisi varasid, välja arvatud territoorium, millisel juhul on tagasimaksekohustuse tähtajaks 90 päeva ja see kehtib asjaomase tehingu summa ulatuses, mis määratakse kindlaks sõltumatu hindamisega. Ukraina taotluse korral võib komisjon seda tähtaega pikendada, kui see on rangelt põhjendatud, või
 - iii. Ukraina rikub punkti h või
 - iv. on kindlaks tehtud, et Ukraina on Ukraina toetuslaenu haldamisel olnud seotud kelmuse või pettuse või korruptsioonijuhtumiga või mõne muu ebaseadusliku tegevusega, mis kahjustab liidu finantshuve;
- k) Ukraina on kohustatud maksma Ukraina toetuslaenu tagasi:
 - i. punkti j alapunktide i ja ii korral Venemaa reparatsioonide, hüvitiste või mis tahes finantstehingu rahalise väärtuse sellises osas, mis vastab Ukraina toetuslaenu jäägi osakaalule Ukraina toetuslaenu jäägi, G7 liikmete antud reparatsioonilaenude jäägi ja erakorralise tulu kiirendamise laenude jäägi koondsummast;
 - ii. punkti j alapunkti iii korral Ukraina toetuslaenu jäägi kogusummas;
 - iii. punkti j alapunkti iv korral pettuse, korruptsiooni või muu liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse väärtuses;
- l) Ukraina toetuslaenu summad, mis ei ole kaetud punktis k osutatud kohustusega, kuuluvad tasumisele edaspidiste tagasimaksekohustust käivitavate sündmuste toimumisel;
- m) maksete ja sissenõuete korral märgib Ukraina ära Ukraina toetuslaenust tehtud asjaomased maksed, mis on tagasi makstud või sisse nõutud;
- n) Liidul on õigus kasutada laenu tagasimaksmiseks liidus tõkestatud Venemaa varasid täielikus kooskõlas liidu ja rahvusvahelise õigusega;
- o) Ukraina tagab, et toetuslaenust toetust saava hankega seotud menetlused muude kaitse eesmärgil kasutatavate toodete hankimiseks ja vastavad hankelepingud sisaldavad asjakohaseid rahastamiskõlblikkuse tingimusi, millega kaitstakse liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve.
- (a) Ukraina toetuslaenu leping sisaldab ka muid nõudeid, mis on vajalikud Ukraina toetuslaenu rakendamiseks, sealhulgas nõudeid, mis on vajalikud käesoleva määruse artikli 17 rakendamiseks.

3. Ukraina toetuslaenu lepingu tingimuste täitmata jätmine annab komisjonile aluse makse või osamaksete väljamaksmine täielikult või osaliselt peatada või tühistada. Ukraina toetuslaenu lepingu tagasimakse tingimuste täitmata jätmine annab lisaks aluse Ukraina toetuslaenu tagasimaksmata summa täielikule või osalisele sissenõudmisele.
4. Ukraina toetuslaenu leping tehakse taotluse korral Euroopa Parlamendile ja nõukogule samaaegselt kättesaadavaks.

Artikkel 21 **Rahastustaotlus**

1. Finants- ja majandusabi saamiseks esitab Ukraina komisjonile nõuetekohaselt põhjendatud rahastustaotluse. Ukraina võib sellise rahastustaotluse esitada komisjonile üldjuhul kuus korda aastas. Laenuna antava eelarvetoetuse puhul, mida rakendatakse vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile, esitatakse rahastustaotlus kooskõlas määruse (EL) 2024/792 III peatükiga.
2. Makromajandusliku finantsabi puhul lisatakse rahastustaotlusele vastastikuse mõistmise memorandumid kohane aruanne.
3. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi puhul:
 - a) võib rahastustaotlus hõlmata mitut toodet. Iga hõlmatud toote kohta peab rahastustaotlus sisaldama artikli 13 kohast lepingut või kokkulepet ja artikli 14 kohast vormi. Sellised lepingud või kokkulepped võivad olla allkirjastatud või kavandi lõpliku versiooni kujul;
 - b) kui rahastustaotluses taotletakse rahastust summas, mis on suurem kui 20 % artiklis 8 osutatud nõukogu rakendusotsuse kohaselt kättesaadavaks tehtud summast, esitab Ukraina selle kohta üksikasjaliku põhjenduse, milles käsitletakse muu hulgas mõju kõnealuse otsuse alusel edaspidi esitatavatele rahastustaotlustele.

Artikkel 22 **Toetus laenukasutuse kulutusteks**

1. Erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 223 lõike 4 punktist e ja sõltuvalt olemasolevatest vahenditest võib liit kanda kulud, mis tulenevad Ukrainale seoses laenu võtmisega, mille muidu kannaks Ukraina (edaspidi „toetus laenukasutuse kulutusteks“). Need kulud hõlmavad teeninduskulusid (rahastuskulud, likviidsusjuhtimise kulud ning laenutehingutega seotud halduslikud üldkulud).

2. Ukraina võib taotleda lõikes 1 osutatud laenukasutuse kulutuste toetust igal aastal. Komisjon võib anda toetust laenukasutuse kulutusteks summas, mis ei ületa eelarveprotsessis kättesaadavaks tehtud assigneeringute piire.

Artikkel 23

Otsus abi väljamaksmise kohta

1. Komisjon teeb abi väljamaksmise otsuse, kui tema hinnangul on täidetud järgmised nõuded:
 - a) makromajandusliku finantsabi puhul:
 - i. artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimus on täidetud,
 - ii. artiklis 11 osutatud vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud poliitilised tingimused on rahuldavalt täidetud ning
 - iii. artiklis 20 osutatud Ukraina toetuslaenu lepingut on järgitud;
 - b) Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi puhul:
 - i. artikli 5 lõikes 1 sätestatud eeltingimus on täidetud,
 - ii. antud on kinnitus selle kohta, et lepingud või kokkulepped käsitlevad tooteid, mis vastavad artiklile 13, ja et komisjonil ei ole rakendamismeetodite suhtes vastuväiteid,
 - iii. antud on kinnitus selle kohta, et Ukraina järgib üldjoontes rakendusotsuse (EL) 2024/1447 lisas esitatud kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid vahe-eesmärke ja nende muudatusi,
 - iv. järgitakse artiklis 16 osutatud kohustusi ja artiklis 20 osutatud Ukraina toetuslaenu lepingut ning
 - v. Ukraina esitatud üksikasjalik põhjendus on sobiv (määral, mil see on asjakohane), võttes arvesse olukorda Ukrainas ning kohustustega seotud ja eeldatavalt kättesaadavat välisrahastust.

Laenu antava eelarvetoetuse puhul, mida rakendatakse vastavalt määruse (EL) 2024/792 III peatükile, tehakse abi kättesaadavaks kooskõlas määruse (EL) 2024/792 III peatükiga.

2. Kui komisjon annab rahastustaotlusele positiivse hinnangu, võtab ta põhjendamatu viivitusest vastu otsuse, millega antakse luba Ukraina toetuslaenu välja maksta, järgides artikli 8 kohaselt vastu võetud nõukogu rakendusotsuses sätestatud kättesaadava abi summat. Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi puhul on väljamakstav summa võrdne rahastustaotluses sisalduvate lepingute ja kokkulepete väärtusega.

3. Komisjon võib teha lõikes 2 osutatud otsuse lõike 1 punktide a ja b kohta ühiselt või eraldi.
4. Kui komisjon annab rahastustaotlusele negatiivse hinnangu, teatab ta sellest põhjendamatult viivitusega Ukrainale ja põhjendab seda. Negatiivne hinnang ei takista Ukrainal esitamast uut rahastustaotlust.

Artikkel 24

Ukraina toetuslaenu rahastamine

1. Selleks et rahastada Ukraina toetuslaenu raames laenudena antavat abi, antakse komisjonile õigus laenata vajalikud rahalised vahendid liidu nimel kapitaliturgudelt või finantsasutustelt kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 224 kohase mitmekesise rahastamise strateegiaga.
2. Ukraina toetuslaenu laenutehingud tehakse eurodes.
3. Erandina määruse (EL) 2021/947 artikli 31 lõike 3 teisest lausest ei kaeta Ukrainale Ukraina toetuslaenuna antavat finantsabi välistegevuse tagatisega. Ukraina toetuslaenu jaoks ei nähta ette eraldi ning erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 214 lõikest 1 ei kehtestata eraldi määra.

Artikkel 25

Salastatud teavet ja tundlikku teavet reguleerivate eeskirjade kohaldamine

1. Käesoleva määruse alusel loodud, käideldud, säilitatud, vahetatud või jagatud salastatud teavet kaitstakse asjakohasel viisil kooskõlas julgeolekunormidega, mis on sätestatud komisjoni otsuses (EL, Euratom) 2015/444³³ või nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide vahelises kokkuleppes, mis käsitleb Euroopa Liidu huvides vahetatava salastatud teabe kaitset.
2. Selleks et hõlbustada salastatud teabe ja tundliku teabe vahetamist komisjoni ja Ukraina vahel, ning kui see on asjakohane, osalevate liikmesriikidega, kasutab komisjon turvalist teabevahetussüsteemi.
3. Komisjonil on juurdepääs teabele, sealhulgas sajalasele teabele, mis on vajalik talle käesoleva määrusega pandud ülesannete täitmiseks, eelkõige väljamaksete tegemise

³³ Komisjoni 13. märtsi 2015. aasta otsus (EL, Euratom) 2015/444 ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekunormide kohta (ELT L 72, 17.3.2015, lk 53, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj>).

tingimuste täitmise kontrollimiseks ning kontrollide, läbivaatamiste, auditite, uurimiste ja aruannete ning artiklis 20 osutatud kontrollide ja auditite tegemiseks.

4. Käesoleva määruse kohaldamisel saadud teavet kasutatakse üksnes sel eesmärgil, milleks seda taotleti.
5. Komisjon ja osalevad liikmesriigid tagavad kaubandus- ja ärisaladuste ning muu käesoleva määruse kohaldamise käigus saadud ja koostatud tundliku teabe kaitse vastavalt liidu ja liikmesriigi õigusele.

VI PEATÜKK LÕPPSÄTTED

Artikkel 26

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 13 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks pärast seitsme päeva möödumist käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 13 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõppeb otsuses nimetatud delegeeritud volituste kehtivus. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 13 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei

esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 27 **Komiteemenetlus**

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Vaatlejana kutsutakse osalema Euroopa Kaitseagentyur, et ta saaks esitada oma seisukohti ja pakkuda oskusteavet. Samuti kutsutakse komitee tööd abistama Euroopa välisteenistus.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 28 **Ukraina toetuslaenu dialoog**

1. Liidu institutsioonide, eelkõige Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahelise dialoogi tõhustamiseks ning suurema läbipaistvuse ja vastutuse tagamiseks võib Euroopa Parlamendi pädev komisjon kutsuda Euroopa Komisjoni arutama käesoleva määruse rakendamist.
2. Euroopa Parlament võib Ukraina toetuslaenu kohta arvamust avaldada resolutsioonides.
3. Komisjon võtab arvesse kõiki Ukraina toetuslaenu dialoogi käigus, sealhulgas võimalikes Euroopa Parlamendi resolutsioonides, väljendatud seisukohtadega seotud üksikasju.

Artikkel 29 **Euroopa Parlamendi ja nõukogu teavitamine**

1. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu käesoleva määruse, sealhulgas selle artikli 4 lõike 4, artikli 6 lõike 1, artikli 7 lõike 5, artikli 11 lõike 4, artikli 20 lõike 3 ja artikli 23 lõike 2 rakendamisega seotud arengutest ning esitab neile institutsioonidele asjakohased dokumendid põhjendamatu viivitusega. Teave, mille komisjon edastab seoses käesoleva määrusega või selle rakendamisega nõukogule, tehakse samal ajal kättesaadavaks Euroopa Parlamendile, kohaldades vajaduse korral konfidentsiaalsuskorda.
2. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule 30. juuniks 2027 ja 30. juuniks 2028 aruande käesoleva määruse rakendamise kohta eelnenud aastal, sealhulgas määruse rakendamise hinnangu. Selles aruandes:

- a) analüüsitakse Ukraina toetuslaenu rakendamise edenemist,
- b) antakse teavet artiklis 17 osutatud järelevalve kohta ning
- c) hinnatakse Ukraina majanduslikku olukorda ja väljavaateid ning edusamme, mida on tehtud artikli 11 lõikes 1 osutatud poliitiliste tingimuste rakendamisel.

3. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt 30. juuniks 2029 hindamisaruande, milles hinnatakse käesoleva määruse alusel antud Ukraina toetuslaenu tulemusi ja tõhusust ning seda, mil määral on see aidanud kaasa abi eesmärkide saavutamisele.

Artikkel 30

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Selliste liikmesriikide suhtes, kes osalevad tõhustatud koostöös vastavalt otsusele, mis on vastu võetud ELi toimimise lepingu artikli 331 lõike 1 teise või kolmanda lõigu kohaselt, hakatakse käesolevat määrust kohaldama alates asjaomases otsuses märgitud kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja osalevates liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1.	ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK	3
1.1.	Ettepaneku/algatuse nimetus	3
1.2.	Asjaomased poliitikavaldkonnad	3
1.3.	Eesmärgid.....	3
1.3.1.	Üldeesmärgid	3
1.3.2.	Erieesmärgid	3
1.3.3.	Oodatavad tulemused ja mõju	3
1.3.4.	Tulemusnäitajad	3
1.4.	Ettepanek/algatus käsitleb.....	4
1.5.	Ettepaneku/algatuse põhjendused	4
1.5.1.	Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava	4
1.5.2.	ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. ..	4
1.5.3.	Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid	4
1.5.4.	Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega	5
1.5.5.	Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang.....	5
1.6.	Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus	6
1.7.	Kavandatud eelarve täitmise viis(id).....	6
2.	HALDUSMEETMED	8
2.1.	Järelevalve ja aruandluse reeglid	8
2.2.	Haldus- ja kontrollisüsteem(id).....	8
2.2.1.	Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus	8
2.2.2.	Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta.....	8
2.2.3.	Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).....	8
2.3.	Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed	9
3.	ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU	10
3.1.	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub	10
3.2.	Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele	12

3.2.1.	Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade.....	12
3.2.1.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	12
3.2.1.2.	Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	17
3.2.2.	Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund.....	22
3.2.3.	Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade	24
3.2.3.1.	Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud.....	24
3.2.3.2.	Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud	24
3.2.3.3.	Assigneeringud kokku.....	24
3.2.4.	Hinnanguline personalivajadus	25
3.2.4.1.	Rahastatakse heakskiidetud eelarvest	25
3.2.4.2.	Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust.....	26
3.2.4.3.	Personalivajadus kokku.....	26
3.2.5.	Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade.....	28
3.2.6.	Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.....	28
3.2.7.	Kolmandate isikute rahaline osalus.....	28
3.3.	Hinnanguline mõju tuludele	29
4.	DIGIMÕÕDE.....	29
4.1.	Diginõuded.....	30
4.2.	Andmed	30
4.3.	Digilahendused.....	31
4.4.	Koostalitlusvõime hindamine	31
4.5.	Digimõõtmekeskuse rakendamist toetavad meetmed.....	32

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Ukraina toetuslaenu andmiseks aastatel 2026 ja 2027.

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Majandus- ja rahandusküsimused ning kaitsetööstuse toetamine.

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Üldeesmärk on näha ette Ukraina toetuslaen ning anda Ukrainale finants- ja majandusabi, et aidata tal katta 2026. ja 2027. aasta rahastamisvajadusi, mis tulenevad eelkõige Venemaa agressioonisõjast ja sellest, et Venemaa ei maksa talle reparatsioone. Ukraina toetuslaenuga antakse Ukrainale prognoositavat, pidevat, korrapärast, paindlikku ja õigeaegset finants- ja majandusabi.

1.3.2. Erieesmärgid

Toetada Ukraina makromajanduslikku finantsstabiilsust, leevendades tema välis- ja siserahastamise piiranguid, ning toetada Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust majandus-, finants- ja tehnilise koostöö kaudu.

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Ukrainale antakse kriisilukorra tõttu 2026. ja 2027. aastal piisavat ja pidevat rahalist toetust. Ukraina toetuslaenuga aidatakse rahuldada Ukraina eelarve- ja kaitsevajadusi lähitulevikus.

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Ukraina ametiasutused peavad esitama korrapäraselt aruandeid Ukraina toetuslaenu raames antud abi rakendamise kohta. Komisjoni talitused suhtlevad tihedalt Ukraina rahastajate platvormiga, et saada kasu vastavate rahastajate käimasolevast tegevusest.

Rahastamispriirangute leevendamise eesmärgi täitmise kontrollimiseks peavad Ukraina ametiasutused enne makromajandusliku finantsabi osamakse tegemist esitama aruande selle kohta, kas kokkulepitud poliitilised tingimused on täidetud. Komisjoni talitused jätkavad Ukraina rahanduse juhtimise jälgimist vastavalt 2020. aasta juunis esitatud tegevusanalüüsile riigi rahastamis- ja halduskorra kohta. Seda analüüsi on kavas edaspidi ajakohastada.

Nõukogule ja Euroopa Parlamendile tuleb esitada igal aastal aruanne käesoleva määruse rakendamise kohta. Komisjon viib läbi Ukraina toetuslaenu järelhindamise.

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

☒ uut meetet

“ uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest³⁴

“ olemasoleva meetme pikendamist

“ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Ukraina toetuslaenu rakendamiseks sõlmib komisjon Ukrainaga Ukraina toetuslaenu lepingu, milles sätestatakse üksikasjalikult Ukraina toetuslaenu finantstingimused.

Ukraina toetuslaenu makstakse välja pärast Ukraina toetuslaenu lepingu sõlmimist siis, kui Ukraina on esitanud oma rahastamisstrateegia ja see on saanud positiivse hinnangu. Lisaks peavad komisjon ja Ukraina ametiasutused makromajandusliku finantsabi andmiseks sõlmima eelarveabi käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumid ja ajakohastama Ukraina kava Ukraina rahastu raames. Seejärel sõltuvad nii eelarveabi kui ka Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi väljamaksed asjakohaste tingimuste täitmisest.

Ukraina toetuslaenu haldab komisjon. Kohaldatakse õigusnormide rikkumiste, sealhulgas pettuste ärahoidmist käsitlevaid erisätteid, mis on kooskõlas finantsmäärusega, sealhulgas määruse (EL) 2024/792 kohase raamlepingu asjakohaseid sätteid liidu finantshuvide tagamise kohta. Komisjon ja Ukraina ametiasutused lepivad kokku vastastikuse mõistmise memorandumis, millega nähakse ette aruandlusnõuded.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

ELi tasandi meetme põhjused (*ex-ante*). Käesolev ettepanek lähtub vajadusest tegutseda ühtselt, sest liikmesriigid üksi ei suuda Ukrainat piisavas mahus toetada, ja see eesmärk on paremini saavutatav ELi tasandil. Peamiselt on see tingitud liikmesriikide fiskaalvõimekusest ja eelarvepiirangutest ning vajadusest tegevust kindlakäeliselt koordineerida, et maksimeerida toetuse ulatust ja tulemuslikkust, ent samas vältida Ukraina ametiasutuste halduskoormuse suurendamist, kuna need on praegustes oludes juba niigi üle koormatud.

Algatus on kooskõlas ELi eesmärgiga toetada Ukrainat. Sellega tugevdatakse liidupoolse majandusliku ja kaitsealase toetuse meetmeid ning liidu algatusi koordineerida mitmepoolseid meetmeid.

Oodatav tekkiv ELi lisaväärtus (*ex-post*). Muude ELi vahenditega võrreldes on meetmete eeldatav ELi lisaväärtus see, et nende abil on võimalik kiiresti hakata toetama makromajanduslikku finantsstabiilsust, mis leevendab Ukraina välis- ja siserahastamise piiranguid, ning toetada Ukraina kaitsetööstuse suutlikkust aruandlusnõuetele sobivas raamistikus.

³⁴

Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktidele a või b.

1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Ukrainale varem antud makromajandusliku finantsabi kohta tehakse järelhindamine. Varasema Ukrainale antud makromajandusliku finantsabi järelhindamine on näidanud, et abi on eesmärkide, eelarve ja poliitikaeesmärkide seisukohast olnud üldiselt väga asjakohane. Kokkuvõttes on sel olnud suur osa selles, et aidata Ukrainal lahendada probleeme oma maksebilansiga ja viia ellu peamisi struktuurireforme, millega stabiliseerida majandust ja parandada välisvõla teenindamise võime jätkusuutlikkust. See on võimaldanud eelarvekokkuvõtteid ja rahalist kasu, aidanud kaasata täiendavat rahalist toetust ning suurendanud investorite usaldust.

1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega*

Ukraina toetuslaenu vahendeid rahastatakse laenudega, mida võetakse vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 224 osutatud mitmekesise rahastamise strateegiale. Võttes arvesse finantsriske ja eelarve katvust, ei tohiks käesoleva määruse alusel laenudena antava toetuse jaoks ette näha üle ülemmäära tagatavaid eraldisi ning erandina määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 214 lõikest 1 ei tohiks kehtestada eraldiste määra.

Selleks et Ukrainale antava toetuse tingimused oleksid eriti soodsad, toetatakse Ukrainale laenu andmiseks võetavatest laenudest tulenevate kulude katmist liidu eelarvest. Vastasel juhul peaks need kulud kandma Ukraina. Need kulud sisaldavad võla teenindamise kulusid (rahastamiskulud ning emiteerimise ja likviidsuse juhtimise kulud) ja halduskulusid. Võla teenindamise kulud kaetakse sellekohasest erivahendist, mis ületab mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid. Seda tehakse kooskõlas ettepanekuga muuta määrust 2020/2093 (lisatud). See vahend võetakse kasutusele eelarvemenetluse raames, võttes arvesse muude erivahendite eelarvelisi võimalusi, valdkondlikke eeskirju, õiguslikke ja muid kohustusi, sealhulgas Euroopa Liidu taasterahastu alusel võetud kohustusi, ning prioriteete, konservatiivset eelarvestamist ja usaldusväärset finantsjuhtimist.

Selleks et tõhustatud koostööst tulenevate võlateeninduskulude katmiseks tehtavad kulutused oleksid selged ja läbipaistvad, luuakse nende jaoks eraldi eelarverida. Halduskulud kaetakse liidu eelarvest ning personalikulud mitmeaastase finantsraamistiku rubriigist 7.

1.5.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

23. oktoobril 2025 kutsusid 26 liikmesriiki komisjoni üles esitama võimalikult kiiresti võimalused Ukrainale rahalise toetuse pakkumiseks. Komisjon pakus välja mitu võimalust. Euroopa Ülemkogu leppis 18. detsembril 2025 kokku, et Ukrainale antakse 2026.–2027. aastal 90 miljardit eurot laenu, milleks EL võtab ELi eelarve manööverdamisruumi tagatisel laenu kapitaliturgudelt.

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

☒ Piiratud kestusega

- ☒ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul 2026–2027 ja maksete assigneeringutele ajavahemikul 2026–2028.

Lisaks võib Ukrainale anda laenu kestuse jooksul igal aastal intressitoetust.

☐ Piiramatu kestusega

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viis(id)

☒ Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- ☒ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- ☐ rakendusametite kaudu

☐ Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

☐ Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- ☐ Euroopa Investeeringuspangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;
- ☐ liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

Märkused

-

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Kohaldatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 kohaseid järelevalve- ja aruandluskohustusi.

Komisjoni talitused teostavad meetme üle järelevalvet vastavalt Ukraina toetuslaenu raames antud abi rakendamisele.

Lisaks teostatakse järelevalvet ka Ukraina ametiasutustega vastastikuse mõistmise memorandumis kokku lepitud konkreetsete meetmete üle. Komisjon kontrollib vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud poliitiliste tingimuste täitmist. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu kõnealuse kontrolli tulemustest.

Meetme järelevalves võetakse arvesse ka tulemusi, mida annab koostöö Ukraina ametiasutustega, sealhulgas rahastamisaotlusi ja neis sisalduvat teavet Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetuseks antava abi kohta.

Selleks et Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid jälgida käesoleva määruse rakendamist, peaks komisjon neid korrapäraselt teavitama käesoleva määruse kohase liidu abiga Ukrainale seotud asjade käigust ning edastama neile asjakohased dokumendid.

Läbipaistvuse ja vastutavuse tagamiseks peaks komisjon selliste aruandlus- ja järelevalvenõuete asjakohasuse korrapäraselt läbi vaatama ning esitama selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruandeid.

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt 30. juuniks 2029 järeelhindamise aruande, milles hinnatakse käesoleva määruse alusel antud Ukraina toetuslaenu tulemusi ja tõhusust ning seda, mil määral on see aidanud kaasa abi eesmärkide saavutamisele.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Käesoleva ettepaneku alusel rahastatavaid meetmeid rakendab komisjon otsese eelarve täitmise korras. Ukraina toetuslaenu raames antava rahalise toetuse teeb kättesaadavaks komisjon. Rahalisi vahendeid saab hakata eraldama kiiresti. Seda alustatakse 2026. aastal ja viiakse lõpule hiljemalt 2028. aastal.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Komisjonil on juurdepääs teabele, sealhulgas ajalasele teabele, mida ta vajab talle käesoleva määrusega antud ülesannete täitmiseks, sealhulgas väljamaksete tegemise tingimuste täitmise kontrollimiseks ning selleks, et teostada kontrolli, hindamist, auditeid ja uurimisi, koostada aruandeid ning viia läbi artiklis 20 osutatud kontrolle ja auditeid.

Ukraina toetuslaenuga seotud liidu finantshuvide kaitsmiseks peaks komisjoni ja Ukraina ametiasutuste vahel sõlmitav Ukraina toetuslaenu leping sisaldama sätteid, mis on kooskõlas Ukraina rahastu raames sõlmitud raamlepingus sätestatud õiguste, vastutuse ja kohustustega. Ukraina kasutab samu juhtimis- ja kontrollisüsteeme, mis on ette nähtud määruse (EL) 2024/792 kohase Ukraina kavaga.

Ukraina peab igal kuul esitama aruande kõigi maksete kohta. Ta avab erikonto, mille ainus eesmärk on hallata tema kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antud finants- ja majandusabi. Sellelt kontolt tehakse kõik lepingute ja kokkulepete kohased maksed, mida taotletakse eesmärgiga saada abi Ukraina kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks. Komisjonile antakse selle konto üle järelevalve teostamise õigus.

Lisaks, kui tehakse kindlaks, et Ukraina on seoses Ukraina toetuslaenu haldamisega osalenud pettuses, korruptsioonis või muus liidu finantshuve kahjustavas ebaseaduslikus tegevuses, võib liit nõuda Ukraina toetuslaenu ennetähtaegset tagasimaksmist.

Teabe konfidentsiaalsusega seotud riskide maandamiseks tuleks käesoleva määruse alusel loodavat, käideldavat, säilitatavat, vahetatavat ja edastatavat salajast teavet kaitsta kas vastavalt julgeolekunormidele, mis on sätestatud komisjoni otsuses (EL, Euratom) 2015/444, või nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide vahelisele kokkuleppele, mis käsitleb Euroopa Liidu huvides vahetatava salastatud teabe kaitset. Komisjon peaks salajase ja konfidentsiaalse teabe vahetamiseks Ukraina ja asjakohastel juhtudel ka osalevate liikmesriikidega kasutama turvalist teabevahetussüsteemi.

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)

Olemasolevad kontrollisüsteemid on seni taganud makromajandusliku finantsabi maksete tegeliku veamäära 0 %. Pettuse, korruptsiooni ja ebaseadusliku tegevuse juhtumeid ei ole teada. Meetmete puhul kasutatakse selget sekkumisloogikat, mis võimaldab komisjonil hinnata nende meetmete mõju. Kontrollimine võimaldab kindlaks teha tegevuse seaduslikkuse ning selle, kas poliitikaeesmärgid ja prioriteedid on saavutatud.

Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Komisjoni ja Ukraina ametiasutuste vahel sõlmitavas Ukraina toetuslaenu lepingus sätestatakse, et Ukraina kasutab samu juhtimis- ja kontrollisüsteeme, mida näeb ette 20. juunil 2024 jõustunud määrusega (EL) 2024/792 kehtestatud Ukraina kava. Sellega tagatakse, et Ukraina toetuslaenuga seotud liidu finantshuvid on tõhusalt kaitstud. Ühtlasi nähakse ette asjakohased meetmed kõnealuse abiga seotud pettuste, korruptsiooni ja muude rikkumiste ärahoidmiseks ja tõkestamiseks. Samuti antakse sellega finantsmääruse kohaselt komisjonile, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF), Euroopa Kontrollikoja ja vajaduse korral Euroopa Prokuratuurile vajalikud õigused ja juurdepääs; sealhulgas annavad sellised õigused ja juurdepääsu kolmandad isikud, kes on seotud liidu vahendite rakendamisega Ukraina toetuslaenu kättesaadavuse perioodil ja pärast seda. Samuti peaks Ukraina teatama komisjonile Ukraina rahastu rakendamise raamlepingus sätestatud korra kohaselt rahaliste vahendite kasutamisega seotud rikkumistest.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud /liigendama ta ³⁵ .	EFTA riigid ³⁶	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid ³⁷	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
2.2	[06 01 03] – Euroopa Liidu laenuandmis- ja võlahaldustegevuse toetuskulud	Liigendama	EI	EI	EI	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Üle mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärad	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud /liigendama ta	EFTA riigid	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
O	[16 07 – Ukraina toetuslaen	Liigendatud	EI	EI	EI	JAH
O	[16 07 01] – Ukraina toetuslaenu võla teenindamise kulu	Liigendatud	EI	EI	EI	JAH

³⁵ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

³⁶ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

³⁷ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik		Nr					
DG: <.....>			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
			2024	2025	2026	2027	
Tegevusassigneeringud							
Eelarverida 16 07 01	Kulukohustused	(1a)			0	1 000,000(*)	1 000,000(*)
	Maksed	(2a)			0	1 000,000(*)	1 000,000(*)
Eelarverida	Kulukohustused	(1b)					0,000
	Maksed	(2b)					0,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud							
Eelarverida 06 01 03		(3)			1,000	1,000	2,000
DG <.....> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	0,000	0,000	1,000	1 001,000	1 002,000
	Maksed	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	1,000	1 001,000	1 002,000
			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
			2024	2025	2026	2027	
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0	1 000,000(*)	1 000,000(*)
	Maksed	(5)	0,000	0,000	0	1 000,000(*)	1 000,000(*)

Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0,000	0,000	1,000	1,000	2,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI <....> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	0,000	0,000	1,000	1 001,000	1 002,000
	Maksed	= 5 + 6	0,000	0,000	1,000	1 001,000	1 002,000
			Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	(5)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku Rubriikide 1–6 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

(*) Need summad on praegusel forvardintressimääradel põhinevad esialgsed summad ning nende puhul on eeldatud, et 2026. aastal makstakse välja 45 miljardit eurot (15 miljardit eurot kvartalis alates 2026. aasta teisest kvartalist). 2027. aasta tegelikud assigneeringud sõltuvad laenu võtmise ajal valitsevatest turutingimustest ja väljamaksete tegemise tempost ning võivad ulatuda kuni 1,3 miljardi euroni, kui intressimäärad tõusevad lähtestsenaariumiga võrreldes 100 baaspunkti võrra.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	Rubriik „Halduskulud“					
			Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU

• Personalikulud		0,000	0,000	11,366	11,366	22,732
• Muud halduskulud		0,000	0,000	0,336	0,336	0,672
KOKKU	Assigneeringud	0,000	0,000	11,702	11,702	23,404

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,000	0,000	11,702	11,702	23,404
---	--	--------------	--------------	---------------	---------------	---------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	0,000	0,000	12,702	1 012,702	1 025,404
RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Maksed	0,000	0,000	12,702	1 012,702	1 025,404

3.2.1.2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	
--	----	--

DG: <.....>		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
Tegevusassigneeringud						
Eelarverida	Kulukohustused	(1a)				0,000
	Maksed	(2a)				0,000
Eelarverida	Kulukohustused	(1b)				0,000

	Maksed	(2b)					0,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud							
Eelarverida		(3)					0,000
DG <.....> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	= 2a + 2b + 3	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
			2024	2025	2026	2027	
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	(5)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI <....> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
			2024	2025	2026	2027	
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	(5)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

RUBRIIGI <....> assigneeringud KOKKU		Maksed	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
				Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	(5)		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 1–6 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	= 4 + 6		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Maksed	= 5 + 6		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	Rubriik „Halduskulud“
--	---	-----------------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

DG: <.....>		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
• Personalikulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
• Muud halduskulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
DG <.....> KOKKU	Assigneeringud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
--	--	-------	-------	-------	-------	-------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Maksed	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta 2024		Aasta 2025		Aasta 2026		Aasta 2027		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)								KOKKU	
	VÄLJUNDID																			
	↓	Väljundi liik ³⁸	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku	
ERIEESMÄRK nr 1 ³⁹ ...																				
- Väljund																				
- Väljund																				
- Väljund																				
Erieesmärk nr 1 kokku																				
ERIEESMÄRK nr 2 ...																				
- Väljund																				

³⁸ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

³⁹ Vastavalt punktile 1.3.2 „Erieesmärgid“.

Erieesmärk nr 2 kokku																
KOKKU																

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2021–2027 KOKKU
	2024	2025	2026	2027	
RUBRIIK 7					
Personalikulud	0,000	0,000	11,366	11,366	22,732
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,336	0,336	0,672
RUBRIIK 7 kokku	0,000	0,000	11,702	11,702	23,404
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud					
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU	0,000	0,000	11,702	11,702	23,404

3.2.3.2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud

SIHTTOTSTARBELINE VÄLISTULU	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	2021–2027 KOKKU
RUBRIIK 7					
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIK 7 kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud					
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.3.3. Assigneeringud kokku

KOKKU HEAKSKIIDETUD EELARVE + SIHTOTSTARBELINE VÄLISTULU	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	2021–2027 KOKKU
	2024	2025	2026	2027	
RUBRIIK 7					
Personalikulud	0,000	0,000	11,366	11,366	22,732
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,336	0,336	0,672
RUBRIIK 7 kokku	0,000	0,000	11,702	11,702	23,404
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud					
Personalikulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Muud halduskulud	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU	0,000	0,000	11,702	11,702	23,404

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)				
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	43	43
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	10	10
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0
Muud eelarvread (märkige)	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)				
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	2	2
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX 01 YY YY] - peakorteris	0	0	0	0
- ELi delegatsioonides	0	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0
Muud eelarvread (märkige) - Rubriik 7	0	0	0	0
Muud eelarvread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud	0	0	0	0
KOKKU	0	0	55	55

3.2.4.2. Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust

SIHTOTSTARBELINE VÄLISTULU	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)				
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	0	0
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0
Muud eelarvread (märkige)	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)				
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	0	0
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0
Haldustoetuse - peakorteris	0	0	0	0

eelarverida [XX 01 YY YY]	- ELi delegatsioonides	0	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7		0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud		0	0	0	0
KOKKU		0	0	0	0

3.2.4.3. Personalivajadus kokku

HEAKSKIIDETUD EELARVE + SIHTOTSTARBELINE VÄLISTULU KOKKU	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)				
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	0	0	43	43
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	10	10
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0
• Koosseisuväline personal (täistööaja ekvivalendina)				
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	0	0	2	2
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [XX 01 YY YY]	- peakorteris	0	0	0
	- ELi delegatsioonides	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)		0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriik 7		0	0	0
Muud eelarveread (märkige) - Rubriigist 7 välja jäävad kulud		0	0	0
KOKKU	0	0	55	55

12 ametikohta ja 2 täistööajale taandatud töötajat saadakse komisjoni piiratud ümberpaigutamisesreservist.

Käesoleva ettepaneku rakendamiseks on lisaks ametikohtade loetelus olevatele kohtadele vaja veel 41 ametikohta, mida rahastatakse rubriigist 7 nagu ka tavapäraseid töökohti. Sellekohane taotlus esitatakse seadusandliku menetluse raames.

Kõiki ametikohti rahastatakse rubriigist 7.

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

	Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist	Erakorraline lisapersonal*		
		Rahastatakse rubriigist 7 või teadusuuringute	Rahastatakse BA ridadelt	Rahastatakse tasudest

		eelarveridadel		
Ametikohtade loeteluga nähtud ametikohad	12 ametikohta	41 ametikohta	-	
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	2 lepingulist töötajat			

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	53 ametnikku ja ajutist teenistujat , kelle tööülesanded on järgmised: - Programmitöö/eksperdirühm/komitee - Rakendamine: horisontaalsed ülesanded, temaatilised ja tehnilised eksperditeadmised ELi ja Ukraina küsimustega tegelevates struktuuriüksustes - Ukraina rahastamisstrateegia - Makromajandusliku finantsabiga seotud tegevus - Kaitsealase toetusega seotud tegevus - Audit ja kontroll - Õiguslane tegevus - Raharingluse kujundamine - Arvepidamine - Eelarvelise manööverdamisruumi säilitamine - Laenuvõtmine ja laenuhaldus - Sissenõutavad rahalised maksed, arveldusaruandlus jms - Lepingute haldamine
Koosseisuvälised töötajad	2 täistööajale taandatud töötajat programmitöö/eksperdirühma/komitee jaoks

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Kohustuslik: järgmises tabelis tuleks esitada parim hinnang ettepanekust/algatusest tulenevate digitehnoloogiaga seotud investeeringute kohta.

Erandkorras, kui see on vajalik ettepaneku/algatuse rakendamiseks, tuleks rubriigi 7 assigneeringud esitada selleks ettenähtud eelarvereval.

Rubriikide 1–6 assigneeringuid tuleks kajastada „tegevusvaldkonna IT-kuludena, mis on eraldatud rakenduskavadele“. Nende kulud kuuluvad tegevuseelarvesse, mida kasutatakse otseselt algatuse rakendamisega seotud IT-platvormide/vahendite taaskasutamiseks/ostmiseks/arendamiseks ja nendega seotud investeeringuteks (nt litsentsid, uuringud, andmete säilitamine jne). Selles tabelis esitatud teave peaks olema kooskõlas 4. jaos „Digimööde“ esitatud üksikasjadega.

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Mitmeaastane
----------------------------------	-------	-------	-------	-------	--------------

	2024	2025	2026	2027	finantsraamistik 2021– 2027 KOKKU
RUBRIIK 7					
Institutsiooni tasandi IT-kulud	0,000	0,000	0,336	0,336	0,672
RUBRIIK 7 kokku	0,000	0,000	0,336	0,336	0,672
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud					
Politiikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOKKU	0,000	0,000	0,336	0,336	0,672

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- ☐ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu
- ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruces sätestatud erivahendite kasutuselevõtu
- ☒ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☒ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus					
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU					

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - ☐ omavahenditele
 - ☐ muudele tuludele
 - ☐ märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁴⁰			
		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027
Eelarverida					

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

4. DIGIMÕÕDE

4.1. Diginõuded

Algatusega toetatakse kolmandat riiki. Sellega ei looda uusi ELi tasandi avalikke digitaalseid teenuseid liidu füüsilistele ega juriidilistele isikutele. Ukraina toetuslaenu puhul kasutatakse siiski ka teatavaid digielemente, mida on vaja finantsabi haldamise, kaitsetööstuse suutlikkuse toetamise ja laenualgatuste seisukohalt vajaliku teabe vahetamiseks, kontrollimiseks ja säilitamiseks ning vajaduse korral teabe esitamiseks nõukogule ja Euroopa Parlamendile.

R1. Digitaalsed protsessid rahastamise ja rakendamise puhul (V peatükk, eelkõige artikkel 26)

Kirjeldus: töövoos (näiteks taotluste esitamine ja kontrollimine ning rakendusotsuste ja väljamaksete tegemine) seisukohalt vajalike aruannete, ülevaadete ja tõendavate dokumentide elektroonne edastamine turvaliste kanalite ja komisjoni süsteemide kaudu.

Sidusrühmad: komisjoni talitused ja nõukogu, toetust saavad asutused ja Euroopa välisteenistus, mis jälgivad artiklis 5 määratletud eeltingimuste täitmist.

Protsessid: aruandlus, järelevalve, finantsjuhtimine, teabevahetus.

R2. Kaitsetööstuse suutlikkuse toetamiseks antava abi haldamine (IV peatükk, eelkõige artikkel 16)

Kirjeldus: toetust saavad asutused peavad edastama komisjoni standardvormide kohaseid automaatset kontrolli võimaldavaid digitaalseid dokumente, mis tõendavad kaitsetööstuse suutlikkuse suurenemist toetuse abil.

Sidusrühmad: toetust saavad asutused, komisjoni talitused.

Protsessid: hangete rakendamise ja kinnitamise järelevalve kooskõlas määrusega.

⁴⁰

Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

R3. Teabe, sealhulgas auditi seisukohast olulise teabe vahetamine Euroopa Parlamendi ja nõukoguga (eelkõige VI peatüki artiklid 28 ja 29)

Kirjeldus: komisjon peab esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule vajaduse korral turvaliste süsteemide kaudu aruandeid ja konfidentsiaalset teavet.

Sidusrühmad: komisjoni talitused, Euroopa Parlament, nõukogu, toetust saavad asutused (eelnev etapp).

Protsessid: aruandlus, audititeabe vahetamine, salajaste ja konfidentsiaalsete dokumentide edastamine.

4.2. Andmed

R1–R3 andmete hulka kuuluvad finantsnäitajad, väljamaksedokumendid, andmed kaitsetööstuse suutlikkuse kohta ning muu teave (mis võib olla konfidentsiaalne või salajane).

Kooskõlas Euroopa andmestrategiaga on andmevahetus eesmärgipärane ja minimaalne, selle puhul tagatakse koostalitlusvõime ja välditakse andmete dubleerimist ning see toimub olemasolevate turvaliste ELi süsteemide kaudu.

Kasutatakse olemasolevaid komisjoni andmekogumeid ja aruandluskanaleid ning ühekordsuse põhimõttest lähtudes ei nõuta uuesti andmeid, mida on juba maksete saamiseks või järelevalve käigus esitatud.

Esitajad: toetust saavad asutused (R1–R2),

Saajad: komisjoni talitused, aruannete puhul Euroopa Parlament ja nõukogu (R3).

Käivitav sündmus: aruannete esitamise tähtajad, väljamaksetaotlused, tagatise käsitlevad teated, auditinõuded.

Sagedus: perioodiline (nt igakuine või vastavalt muudele määruses sätestatud tähtaegadele) ja ühekordne (vastavalt rahastamis- ja auditeerimisvajadustele).

4.3. Digilahendused

Kõigi asjakohaste digitaalsete toimingute (R1–R3) puhul kasutab komisjon Ukraina ja asjakohastel juhtudel ka osalevate liikmesriikidega salajase ja konfidentsiaalse teabe vahetamiseks turvalist teabevahetussüsteemi ja andmete esitamise vorme.

Vastutus: komisjoni talitused, toetust saavad asutused, osalevad liikmesriigid ja asjakohastel juhtudel ka kolmandad riigid.

TI: tehisintellekti funktsionaalsust ei nõuta.

Õigusaktidest ja normidest tulenevad nõuded: kõik süsteemid on kooskõlas ELi küberturvalisuse raamistiku, eIDASe määruse, isikuandmete kaitse normide ja komisjoni eeskirjadega salastatud teabe käitlemise kohta.

Korduvkasutatavus: kõik digilahendused tuginevad komisjoni olemasolevale taristule.

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

Määruse kohaselt peab olema tagatud salajase ja konfidentsiaalse teabe vahetamise turvalisus ja isikuandmete kaitse ning komisjonil peab olema juurdepääs kõigile andmetele, mis on vajalikud määruses sätestatud kohustuste täitmiseks, sealhulgas kontrollimiseks. Kõik nõuded on kavas täita komisjoni olemasolevate turvaliste süsteemidega, mille puhul ei

teki lünki koostalitlusvõimes. See kehtib kõigi punktide R1–R3 puhul.

4.5. Digimõõtmekeskuse rakendamist toetavad meetmed

Kuna komisjon juba annab abisaavale riigile toetust ning selleks vajalikud finants- ja tegevustoetuse raamistikud on juba välja töötatud, ei ole R1 ja R3 puhul vaja muid digitaalseid rakendusmeetmeid võtta. Kaitsetööstuse suutlikkuse aruandluse (R2) puhul võib komisjon anda teenuse tasandil suuniseid ja selgitusi digitaalsete vormide kasutamise ja turvaliste teabevahetuse korra kohta, et kõik osalised saaksid valmistada ja täita kõiki nõudeid järjepidevalt.